

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Tillsynsplan enligt Miljöbalken 2014-2016

Miljöskydds-, naturvårds- och vattenvårdsenheten

Förord

Enligt Miljötillsynsförordning (SFS 2011:13) ska en operativ tillsynsmyndighet föra ett register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn. Hos myndigheten ska det även finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. För varje verksamhetsår ska tillsynsmyndigheten upprätta en samlad *tillsynsplan* som ska grundas på behovsutredningen och verksamhetsregistret.

Både behovsutredning och tillsynsplan ska beslutas av den inom myndigheten som beslutar om användningen av myndighetens resurser.

Beslut om fastställande av denna tillsynsplan har fattats av länsöverdirektör Agneta Kores.

Innehåll

Förord	2
Innehåll	3
Sammanfattning.....	5
Sammanställning tillsyn inom miljöbalken 2014-2016	5
Bakgrund.....	8
Tillsynsuppdraget och förutsättningar.....	9
Lagar, förordningar och föreskrifter	9
Styrande dokument	10
Operativ tillsyn	11
Tillsynsområden och tillsynsobjekt	13
Tillsyn åtgärder för att förhindra eller begränsa allvarliga kemikalieolyckor (SEVESO)	13
Tillsyn av områdesskydd	13
Tillsyn för skydd av naturen	14
Tillsyn av vattenverksamhet	14
Tillsyn av undersökning och bearbetning av torvfyndigheter	15
Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	15
Tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer	16
Tillsyn av avfall och producentansvar.....	16
Tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd.....	16
Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden	16
Samordnad tillsyn.....	17
Tillsyn under perioden 2014-2016.....	18
Sammanställning tillsyn inom miljöbalken	18
Miljöskyddsenhetens tillsynstabell	21
Naturvårdsenhetens tillsynstabell	22
Vattenvårdsenhetens tillsynstabell	22
Miljöskyddsenhetens tillsynsplan 2014	23
Sammanfattning	23
Inledning	24
Utgångspunkter för prioriteringar och särskilda insatser	24
Planerad tillsyn 2014	32
Naturvårdsenhetens tillsynsplan.....	33
Sammanfattning	33
Inledning	33
Regleringsbrev 2014.....	34
VP-mål för den operativa tillsynen	35
Utgångspunkter för prioriteringar och särskilda insatser	36

Särskilda insatser under 2014	41
Tidsplan för 2014.....	43
Konsekvenser av utebliven tillsyn	44
Vattenvårdsenhetens tillsynsplan	45
Sammanfattning	45
Inledning	45
Utgångspunkter för prioriteringar och särskilda insatser	46
Tillsyn av vattenskyddsområden	46
Tillsyn av vattenverksamhet	46
Slutsatser och konsekvenser	50

Sammanfattning

En arbetsgrupp med representanter från Miljöskydds-, Naturvårds- och Vattenvårdsenheten har tagit fram en plan för Länsstyrelsen i Västra Götalands läns tillsyn enligt miljöbalken. Tillsynsplanen avser perioden 2014-2016. Den tillsyn som prioriteras 2014 beskrivs utförligare och för perioden 2015-2016 redovisas inriktning för den tillsyn som planeras.

Tillsynsplanen kommer att ses över årligen i samband med Länsstyrelsens verksamhetsplanering för nästa budgetår.

De inledande avsnitten i tillsynsplanen är gemensam för all miljöbalkstillsyn. Behovet av resurser för tillsyn framgår av Länsstyrelsens behovsutredning. I tillsynsplanen redovisas den tillsyn som Länsstyrelsen prioriterar och som bedömts ska bidra till att de nationella miljökvalitetsmålen uppnås samt att miljökvalitetsnormer och åtgärdsplaner uppfylls. Prioriterade insatser för olika tillsynsområden redovisas separat för den tillsyn som bedrivs av Miljöskydds-, Naturvårds- respektive Vattenvårdsenheten.

Sammanställning tillsyn inom miljöbalken 2014-2016

Sammantaget, inkluderat den samordnade tillsynen, beräknas tillsynen enligt miljöbalken uppgå till 28 aa under år 2014. Behovet för 2014 uppgår till så mycket som 53,7 aa. Differensen mellan behov och planerad insats har ökat sedan 2013 inom alla tre områden (miljöskydd, vattenvård och naturvård).

Naturvårdsenhetens kommentarer

För naturvårdsenheten så förklaras den ökade differensen mellan behov och plan med att tillsyn inom områdesskydd inte tidigare tidsredovisats på samma sätt. Tillsyn i Kosterhavets nationalpark och omkringliggande naturreservat ska fortsättningsvis redovisas som tillsyn och inte som förvaltningsåtgärder.

En stor del av naturvårdsenhetens tillsyn ska ligga på förebyggande tillsyn; rådgivning, samråd och information. Utöver det ska överträdelser som kommer till Länsstyrelsens kännedom snabbt utredas och behandlas. Under 2014 ska tillsynsarbetet med avseende på egna initiativ ske i motsvarande omfattning som under 2013 (ca 25 % av tillsynsärendena ska vara egna initiativ). Den totala insatsen är 5,4 årsarbetskrafter (aa), vilket är 2,8 aa mindre än beräknat behov.

Särskilda insatser under 2014:

1. Avsluta tillsynskampanj på Stora Askerön, Stenungsunds kommun
2. Avsluta tillsynskampanj i Orust kommun
3. Länsstyrelsens tillsynsveckor - strandskydd och artskydd
4. Information rovdjur

Sammantaget borde 5,4 årsarbetskrafter kunna läggas på tillsynsverksamhet under år 2014. Resursbehovet för 2014 bedöms dock vara 8,2 årsarbetskrafter för att operativ tillsyn ska kunna fullgöras. Skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser för 2014 uppgår till 2,8 årsarbetskrafter. Under 2013 lades knappt 4 årsarbetskrafter på tillsyn, varav knappt hälften inom tillsyn över områdesskydd (515). Det är också inom den tillsynen som glappet mellan planerad verksamhet och genomförd verksamhet är som störst. Det beror på att prövning och granskning inkräktar på den planerade tiden för tillsyn. Det ska tilläggas att den planerade tillsynen inom nationalparker och naturreservat inte har redovisats på 515 under 2013, varför ca 200 pd saknas i redovisningen.

De årsarbetskrafter som saknas medför framför allt att det är svårt att planera såväl främjande som kontrollerande tillsyn. Många bra idéer för planerad tillsyn får läggas åt sidan för att tiden ska räcka till att hantera inkommande klagomål. I praktiken innebär detta fortsatta problem med tillkommande olovliga byggnader, anläggningar och anordningar till men för allmänhetens tillgänglighet och natur- och kulturmiljöer. Dessutom är reservattillsyn nedprioriterat, tillsyn i övriga områden likaså. Det finns inte heller tid för att följa upp givna dispenser och tillstånd samt samrådsbeslut i tillräcklig utsträckning.

Vattenvårdsenhetens kommentarer

Vattenvårdsenheten planerar att lägga mindre tid på tillsyn under 2014 än vad man planerade inför 2013. Denna minskning beror främst på att man för 2013 har fått nya VÄS-koder. De nya VÄS-koderna har gjort att man mer ingående kan skilja ut olika typer av tillsyn inom fler verksamhetsområden. Det har gjort det enklare att sätta upp en mer realistisk plan för hur tillsynen ska prioriteras och fördelas inför 2014 utifrån vilket utfall man fått för de olika VÄS-koderna för 2013.

I tillsynsplanen för vattenvårdsenheten pekas två områden ut där man planerar att lägga mer resurser under 2014 än vad som lagts under 2013.

- Det första området är planerad och egeninitierad tillsyn av dammsäkerhet VÄS 53522. Detta till följd av dammsäkerhetspropositionen som förväntas träda i kraft vid halvårsskiftet 2014 vilket kommer innebära ökat arbete med säkerhetsklassificering av dammanläggningar i länet.
- Det andra området som pekas ut är både planerad och händelsestyrd tillsyn av dumpningsdispenser VÄS 5666 och 5667. (Detta arbete har tidigare legat på miljöskyddsenheten men sedan maj 2013 flyttats över till vattenvårdsenheten.)

Vattenvårdsenheten bedömer att det för 2014 finns behov av 8,8 åa mer än vad man planerar att lägga på tillsyn.

Underskottet av resurser för planerad och egeninitierad tillsyn av vattenverksamheter innebär att insatserna får begränsas. Det är framförallt den planerade tillsynen som prioriteras ned på grund av begränsade resurser, men också kvaliteten på tillsynen påverkas då mindre tid kan läggas på handläggningen av varje enskilt ärende. Genom kloka avvägningar och prioriteringar av verksamheten bedöms ändå efterlevnaden av lagar, tillstånd och villkor nå en godtagbar nivå för att kunna begränsa miljöpåverkan. Konsekvenserna av underskottet av resurser bedöms leda till att det tar betydligt längre tid i anspråk att nå en godtagbar vattenkvalité och verka för att de av Riksdagen fastställda miljökvalitetsmålen nås.

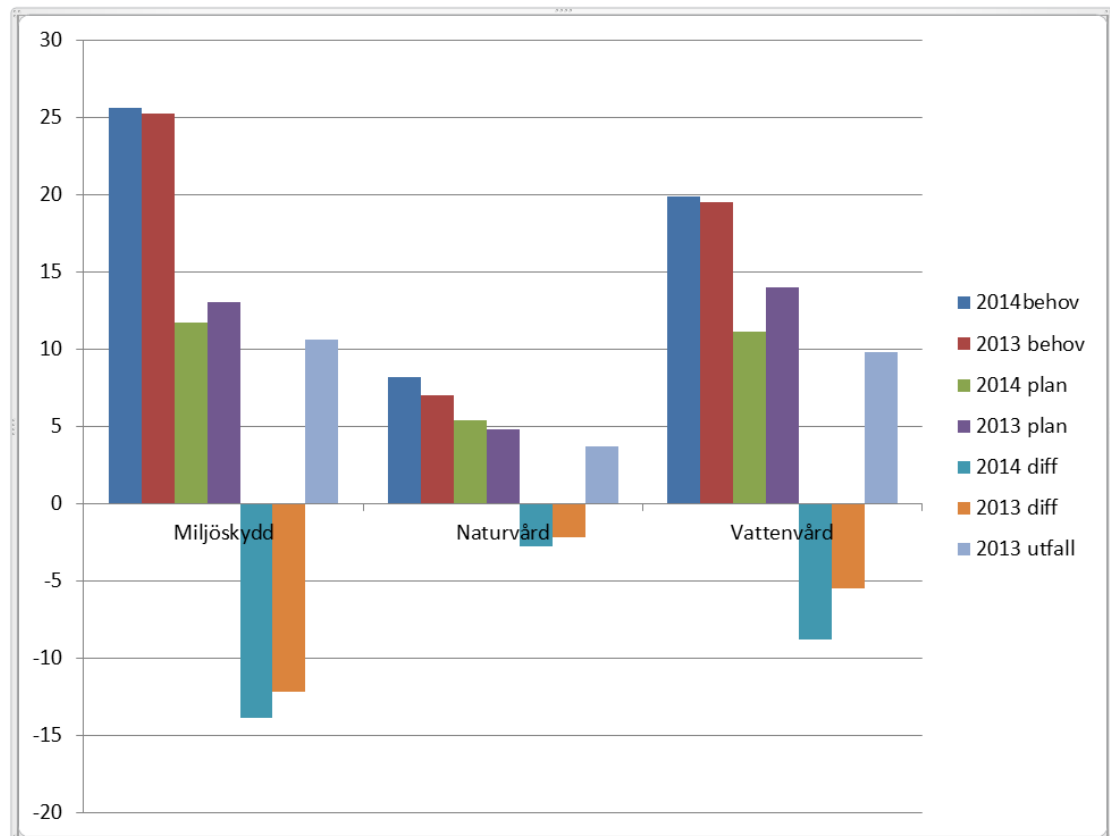
Miljöskyddsenhetens kommentarer

Skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser för 2014 medför att vi måste göra hårda prioriteringar i tillsynsarbetet. Jämfört med 2013 så har differensen mellan resursbehovet för tillsyn och planerad tillsynstid ökat från 12,2 åa till 13,9 åa.

Behovet har ökat något jämfört med 2013, främst beroende på ett ökat behov av tillsynsinsatser rörande Lagen om allmänna vatten och avloppstjänster, vilket vi inte har möjlighet att avsätta resurser till i år. Tillsynsbehovet för tillsyn av miljöfarlig verksamhet bedöms som något större, till viss del orsakat av IED-direktivet, och behovet för pågående tillsynsinsatser rörande förorenade områden bedöms som något mindre jämfört med 2013.

Den största orsaken till den ökade differensen är dock att de resurser som avsätts för operativ tillsyn har minskat med 1,3 åa jämfört med föregående år. Under flera år har utfallet av tillsynstid inte lyckats komma upp i den nivå som planerats. Orsaken är bl a att andra arbetsuppgifter tar handläggarnas tid i anspråk, t ex mer administration, stora insatser rörande infrastrukturärenden (till viss del tillsyn, men redovisas under 343, infrastruktur), arbete med mudderdispenser etc. För 2014 ser vi att denna situation kommer att kvarstå varför enheten har försökt göra en mer realistisk planering av vilken tid som kan avsättas för operativ tillsyn jämfört med tidigare år. Det leder till att differensen mellan planerad tillsynstid och behovet av resurser har ökat jämfört med förra året.

Diagram som illustrerar tillsyn och behov för de tre ingående enheterna

Bakgrund

Miljöbalken (MB) syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. I miljöbalken uttrycks detta genom balkens rättsligt bindande syfte och de allmänna hänsynsreglerna. Tillsynen är ett medel för att säkerställa miljöbalkens syfte.

Tillsynsarbetet utförs som en fortlöpande process, där de olika faserna behovsutredning, översyn av resurser och kompetens, planering, genomförande och utvärdering följer på och återkopplar till varandra.

Enligt Miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos en operativ tillsyns-myndighet finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvars-område enligt miljöbalken. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång varje år.

Av förordningen framgår även att myndigheten ska upprätta en *tillsynsplan* för varje verksamhetsår. Planen ska också omfatta myndighetens hela ansvarsområde och den ska grundas på behovsutredningen och registret över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn.

Den operativa tillsynsmyndigheten ska årligen följa upp och utvärdera sin tillsynsverksamhet. Uppföljningen sker enligt Länsstyrelsens ordinarie rutin, dvs. per halv- och helår samt i samband med årsredovisningen. Granskningen görs på sådant sätt att resultaten kan användas vid revidering av behovsutredning och tillsynsplan samt för uppdatering av verksamhetsregister. Resultaten och slutsatserna används sedan för att kontinuerligt förbättra planeringsprocessen och tillsynsarbetet.

Det finns inget formellt krav att tillsynsplanen ska vara treårig. Länsstyrelsen väljer trots detta att planera tillsynen över en period av tre år för att på så sätt uppnå större kontinuitet i planeringen. En flerårig tillsynsplan gör det också möjligt att lång-siktig planera både koncentrerade och tidsbegränsade resursinsatser. På samma sätt som för behovsutredningen är tillsynsplanen preciserad det första året och för de andra åren anges en mer översiktlig inriktning.

Underlag till denna tillsynsplan finns i Länsstyrelsens behovsutredning, se Behovsutredning för tillsyn enligt miljöbalken 2014-2016. Det verkliga behovet mätt i antal heltidstjänster kommer att vara ca 20 % högre eller mer än de åa som redovisas.

Tillsynsuppdraget och förutsättningar

En viktig förutsättning för att miljöbalkens mål och syften, de antagna miljökvalitetsmålen och i förlängningen en hållbar utveckling, ska kunna uppnås är att bestämmelserna i miljölagstiftningen iakttas och att detta kontrolleras genom tillsyns- och uppföljningsverksamhet. Tillsynsplanering är därför en naturlig och integrerad del i miljöarbetet. Förutom planeringen är myndigheternas viktigaste instrument i tillsynsverksamheten inspektioner, granskning av rapporter och tillsyn över verksamheters egenkontroll. På så sätt kan tillsynsmyndigheten fortlöpande ha aktuell kunskap om olika verksamheter eller t.ex. skyddade naturområden och deras status. Insatser som allmän rådgivning och informationsspridning, som syftar till att skapa förutsättningar för att uppställda mål förverkligas, är andra viktiga uppgifter i tillsynsverksamheten.

Lagar, förordningar och föreskrifter

Tillsyn är både en administrativ och en operativ metod för att säkerställa att demokratiskt fattade beslut genomförs på det sätt som beslutsfattaren har avsett. Tillsynen ska bidra till att lagar, förordningar och föreskrifter tolkas på ett likartat sätt oberoende av var i landet en verksamhet eller åtgärd äger rum.

Tillsynsmyndigheters ansvar för tillsyn regleras i 26:e kapitlet miljöbalken.

Tillsynsmyndigheten ska:

- På eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera iakttagandet av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken.
- Vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse.
- Om det finns misstanke om brott, anmäla överträdelser av bestämmelser i balken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken till polis- eller åklagarmyndigheten.
- Fortlopande bedöma om villkoren är tillräckliga för miljöfarliga verksamheter och vattenverksamheter som omfattas av tillstånd, samt om tillsynsmyndigheten finner att villkoren inte är tillräckliga, initiera en omprövning eller ta upp frågan om att ändra eller upphäva gällande, befintliga villkor.
- Genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att miljöbalkens ändamål ska kunna tillgodoses.
- Samarbeta med andra tillsynsmyndigheter och med sådana statliga och kommunala organ som ska utöva tillsyn i särskilda hänseenden eller på annat sätt fullgör uppgifter av betydelse för tillsynsverksamheten.

I Miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) anges att en operativ tillsyns-myndighet för varje verksamhetsår ska upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Planen ska grundas på en behovsutredning och ett register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn. Länsstyrelsen ska i den samlade tillsynsplanen beskriva hur myndigheten har avvägt fördelningen av resurser inom och mellan olika ansvarsområden enligt miljöbalken och hur resurserna har anpassats efter det tillsynsbehov som finns. Myndigheten ska bedriva tillsynsarbetet effektivt och utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor.

Av tillsynsplanen ska framgå om myndigheter har kommit överens om fördelning av ett delat operativt tillsynsansvar för ett tillsynsobjekt.

Tillsynsmyndigheterna ska samordna tillsynen om det är ändamålsenligt och möjligt.

Styrande dokument

Regeringens regleringsbrev

I regeringens regleringsbrev till Länsstyrelserna för år 2013 anges följande om miljötillsyn: Länsstyrelsernas tillsyn enligt miljöbalken ska bidra till att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen nås och att uppkomst av olägenheter för människors hälsa och miljön motverkas. Länsstyrelserna ska särskilt redovisa:

- Hur arbetet för att effektivisera och utveckla tillsynen avses fortsätta samt beskriva de förändrade rutiner och arbetsmetoder som genomförts för att utveckla en miljömålsstyrd tillsyn,
- tillsynsområden inom vilka den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen kan utvecklas och förbättras,
- vilken betydelse tillsynen har för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen samt vilka konsekvenser få egeninitierade tillsynsinsatser får för möjligheterna att uppnå målen, samt
- hur och inom vilka områden samverkan skett med Miljösamverkan Sverige och regional miljösamverkan i de län där sådana projekt bedrivs.

Formerna för länsstyrelsernas återrapportering ska utformas i dialog med Naturvårdsverket.

Miljö kvalitetsmål

Länsstyrelsen har en samordnande roll i det regionala arbetet med miljö målen. Vi arbetar tillsammans med kommuner, näringsliv, frivilliga organisationer och andra aktörer för att miljö målen ska få genomslag i länet och miljön ska bli bättre. Vi följer också upp hur miljö arbetet går.

Tillsynen ska säkerställa syftet med miljöbalken, dvs. en långsiktigt hållbar utveckling inom särskilt skyddsvärda områden. De nationella miljö kvalitetsmålen ger vägledning om prioriteringar i tillsynen.

Övriga styrdokument och underlag

Här redovisas de styrdokument m.fl. handlingar som använts vid utarbetandet av denna tillsynsplan:

- Behovsutredning för tillsyn enligt miljöbalken 2014-2016
- Verksamhetsregister enligt miljö tillsynsförordningen
- Verksamhetsplan 2014 för Länsstyrelsen
- Åtgärdsprogram för att nå miljö kvalitetsmålen
- Förvaltningsplan för Västerhavets vattendistrikt (utgiven av vattenmyndigheterna)
- Åtgärdsprogram för Västerhavets vattendistrikt 2009-2015 (utgiven av vattenmyndigheterna)

- Länsstyrelsens åtgärdsplan för vatten 2013
- Länsstyrelsen i Västra Götalands läns ansökan om statligt bidrag till arbetet med efterbehandling av förorenade områden år 2014-2016.
- Flerårsplan för Sevesotillsynen, år 2011-2014 samt plan för Sevesotillsynen 2014.

Operativ tillsyn

Med *operativ tillsyn* menas, enligt 3 § miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13), sådan tillsyn som utövas direkt gentemot den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtar eller har vidtagit en åtgärd som omfattas av miljöbalkens bestämmelser.

Åtgärder inom den operativa tillsynen kan krävas av händelser utifrån eller genom egeninitierad tillsyn. Tillsynsaktiviteterna kan vara planerade eller händelsestyrda och i båda fallen kan det handla om granskning/kontroll eller förebyggande/främjande insatser.

I samma paragraf definieras *tillsynsobjekt* som en verksamhet, en åtgärd, ett område, ett naturföremål eller en djur- eller växtart som är eller ska vara föremål för tillsyn.

Åtgärder inom den operativa tillsynen kan genomföras i olika syften, t.ex. för att:

- Kontrollera iakttagandet av regelverk, förordningar och föreskrifter i lagstiftning så som miljöbalken och dess förordningar m.m.
- Åtgärder ska vidtas för att åstadkomma rättelse genom föreläggande samt utföra åtalsanmälan och besluta om miljöstraffavgift
- Hantera anmälningsärenden inom tillsynsobjekt, både pågående och planerade, och besluta om godkännande, försiktighetsåtgärder eller förbud
- Kontrollera iakttagandet av rapporteringsskyldigheter
- Kontrollera iakttagandet av meddelade domar, tillstånd och dispenser samt villkoren i dessa
- Bedöma om tillstånd, domar och villkor är av tillräcklig omfattning samt initiera omprövning, alternativt att villkor ändras eller upphävs, inom verksamheter med tillstånd eller dom enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken om villkoren inte bedöms vara tillräckliga.
- Ge råd och informera verksamhetsutövare och i vissa fall allmänheten om gällande regelverk och tillgänglig kunskap inom miljöbalksområdet
- Genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att miljöbalkens ändamål ska kunna tillgodoses.

Överlåtelse av tillsynsuppgift

En statlig operativ tillsynsmyndighet får överlåta åt en kommunal nämnd att utöva den operativa tillsynen, om kommunfullmäktige begär det. När det gäller miljöskyddstillsyn har fr.o.m. 2014, 32 av länets kommuner tagit över tillsynsansvaret för sammanlagt ca 540 objekt. Det rör sig om alla slags tillståndspliktiga verksamheter (B- anläggningar) förutom textilindustrier, deponier, avfallsförbränning, raffinaderier och liknande. När det gäller naturvårdstillsyn är tillsyn över stängselgenombrott överlåtet till flertal kommuner och samråd enligt MB 12:6 har överlåtits till en kommun. Tillsynen inom vattenskyddsområden som beslutats av Länsstyrelsen har överlåtits till 17 av länets kommuner. Tillsyn av specifika objekt inom vattenverksamhet kan överlåtas till kommunen, men detta har hittills inte skett i länet.

När Länsstyrelsen bedömer om tillsynen kan överlåtas till en kommun ska man ta hänsyn till kommunens resurser och kompetens, organisation, verksamhetens miljöpåverkan samt vilken tillsynsmyndighet som är lämpligast för att få en så effektiv tillsyn som möjligt.

Tillsynsplanens avgränsning

Tillsynsplanen omfattar sådan tillsyn som enligt länsstyrelsernas tidsredovisningssystem (Verksamhets och ärendestruktur, VÄS) definieras som tillsyn under verksamhetskoderna 50-58 och baseras på miljöbalken.

Utöver detta ingår även följande områden i tillsynsplanen då denna tillsyn är nära knuten till miljöbalkstillsynen eller till sakområdet naturvård och miljöskydd i övrigt.

- Sevesolagen - 4564
- Undersöknings- och bearbetningskoncessioner - 546
- Lagen om allmänna vattentjänster – 5673

Tillsynsområden och tillsynsobjekt

Länsstyrelsens tillsyn enligt miljöbalken omfattar följande tillsynsområden som beskrivs med koppling till den gemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS). Sammanställningen utgår från Miljösamverkans Sveriges projekt om ”Optimal tillsynsplan”.

Miljötillsynsförordningens (SFS 2011:13) regler om behovsutredning och tillsynsplanen inkluderar myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Trots detta tas tillsyn enligt ”Sevesolagstiftningen”, undersöknings- och bearbetningskoncessioner samt lagen om allmänna vattentjänster med i denna behovsutredning. Dessa tre områden är så nära knutna till tillsyn enligt miljöbalken att det bedömts vara svårt att skilja ut och undanta denna tillsyn från miljöbalkstillsynen.

Nedan följer en allmän beskrivning av de tillsynsområden som redovisas i denna behovsutredning. Särskilda förutsättningar, konsekvenser m.m. för tillsynen i Västra Götalands län framgår av respektive enhets behovsutredning.

Tillsyn åtgärder för att förhindra eller begränsa allvarliga kemikalieolyckor (SEVESO)

VÄS-kod 4564

Denna lagstiftning (1999:381) omfattas inte av miljöbalken men länsstyrelsen ska integrera tillsynen med den övriga miljöskyddstillsynen. Tillsynen inom området syftar till att begränsa eller förhindra att allvarliga kemikalieolyckor uppstår. Tillsynen bedrivs i nära samarbete med Arbetsmiljöverket och består framför allt av granskning av säkerhetsrapporter, inspektion och kontroll samt uppföljning av incidenter och driftstörningar.

Tillsyn av områdesskydd

VÄS-koder 515 och 516

Områdesskydd omfattas av miljöbalkens sjunde kapitel och inkluderar tillsyn av föreskrifter för naturreservat och andra skyddade naturområden (515) samt vattenskyddsområden (516). Tillsynen över Natura 2000-områden samt hela tillsynsområden som strandskyddet och biotopskyddet ingår. Kommunen är tillsynsmyndighet för de områdesskydd som kommunen fattat beslut om, samt alla strandskyddsområden som inte omfattas av något annat skydd enligt sjunde kapitlet i miljöbalken, undantaget vattenskyddsområden och miljöskyddsområden.

Tillsynen av områdesskydd innebär att se till att bestämmelser och beslutade föreskrifter efterlevs. Arbetet innebär planerad tillsyn (5152), exempelvis information till allmänhet och specifika målgrupper och tillsynskampanjer och händelsestyrd tillsyn (5151) genom handläggning av inkomna klagomål om överträdelser. Uppsikt över exempelvis skadegörelse av anläggningar (ex. fågeltorn) och liknande eller kontroll av skötsel, vård eller anordningar inom områdena räknas inte som tillsyn enligt balken.

Länsstyrelsens tillsyn av vattenskyddsområden bedrivs huvudsakligen genom förebyggande information och rådgivning till kommunerna (5162). Den operativa tillsyn som bedrivits från Länsstyrelsens sida gäller främst klagomål eller överträdelser av föreskrifter för skyddsområde som anmäls till myndigheten (5161).

Tillsyn för skydd av naturen

VÄS-koder 525, 526, 527 och 528

Tillsynen omfattar hantering av samråd enligt miljöbalken 12 kap. 6 § avseende åtgärder som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön samt att kontrollera att samrådsskyldigheten och besluten i samrådsärenden efterlevs (5251-5252).

Tillsyn görs även i form av uppföljning och kontroll av iakttagande av meddelade tillstånd och dispenser inom områdesskydd, skyddade naturområden inklusive strandskydd och biotopskydd (5261, 5265).

Tillsynen omfattar även uppgifter avseende rovdjursfrågor, särskilt i de delar som är kopplade till artskyddet. Uppgifterna består bl. a. av riktade informationsinsatser om rovdjurspolitiken, förvaltningsplan, annonser om skydds jakt samt kontrollinsatser av iakttagande av förvaltningsplanen och besiktningar mm (5262-5263).

Tillsynen av skydd för djur och växter innebär reaktiva åtgärder vid överträdelse av bestämmelser, vid anmälningar/klagomål, informationsinsatser och planerade, egeninitierade inspektioner. Tillsynen omfattar kontroller och information om bestämmelserna om fridlysning av djur- och växtarter samt utsättning av vissa växt- eller djurarter enligt Art-skyddsförordningen. Tillsynen inkluderar verksamheter som omfattar handel, preparering, förevisning av vissa hotade arter enligt artskyddsförordningen, CITES-bestämmelserna samt förordningarna EEG-338/97 och EEG-939/97. Vidare ingår granskning och uppföljning av egenkontrollen (5271-5272).

Tillsyn av övrig prövning avseende naturskydd innebär reaktiva åtgärder vid överträdelser av bestämmelserna i MB vid t.ex. klagomål samt tillsyn av iakttagande av de tillstånd och dispenser som meddelats. Vidare omfattas informationsinsatser och planerade egeninitierade inspektioner. Tillsynen över vilthägn består av inspektioner och hantering av överträdelser, information och rådgivning till allmänhet och verksamhetsutövare samt granskning och uppföljning av egenkontrollen (5281-5282).

Tillsynen omfattar kontroll av iakttagande av de tillstånd och dispenser som meddelats avseende terrängkörning och vattenskoter (5281-5282).

Tillsyn innebär också kontroll av verksamheter som innefattar marinvetenskaplig forskning från fartyg från annan stat. Tillsynen över dessa fartyg sker i huvudsak genom Kustbevakningens försorg i och med att en anmälningsplikt vid passering av territorialgränsen råder (5281-5282).

Tillsyn av vattenverksamhet

VÄS-kod 535

Tillsynen omfattar bl.a. hantering av anmälningsärenden enligt miljöbalkens 11 kap. (preciserat i förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m.) (5351). Arbetet omfattar vidare förebyggande information om anmälnings- och tillståndsplikten samt annan information och rådgivning till verksamhetsutövare och privatpersoner m.fl. Länsstyrelsen har tillsyn över avfall, farligt avfall och producentansvar vid de verksamheter där länsstyrelsen har tillsynen över vattenverksamheter. Länsstyrelsen har även ansvar för tillsynen i frågor om skydd av den yttre miljön vid hantering av kemiska produkter, varor och biotekniska organismer som inte innebär utsläppande på marknaden vid vattenverksamheter för vilka länsstyrelsen har tillsynsansvar. Även hantering av anmälningsärenden avseende muddring och rensning som kan skada fisket ingår i tillsynen (MB 11 kap. 15 §). (5352-5353)

Tillsynen omfattar kontroll av hur tillstånd och domar enligt 11 kap. miljöbalken följs samt granskning och uppföljning av egenkontrollen. Arbetet omfattar även inspektioner av icke tillståndsgivna vattenverksamheter för att säkerställa att verksamheterna följer bestämmelserna i miljöbalken samt handläggning av överträdelser. (5352-5353)

Tillsynen inkluderar att se till att verksamheterna har nödvändiga villkor i gällande tillstånd, samt om villkoren inte är tillräckliga, ansöka om prövning eller ta upp frågan om att ändra eller upphäva villkor eller i annat fall se till att omprövning sker av verksamheten. (5352-5353)

I tillsynen ingår även uppgifter som övervakning, rapportering och information om frågeställningarna kring dammsäkerhet. (5352-5353)

Tillsyn av undersökning och bearbetning av torvfyndigheter

VÄS-kod 546

Tillsynen över torvtäkter med tillstånd enligt lag (1985:620) om vissa torvfyndigheter är likartad den som bedrivs på torvtäkter med tillstånd enligt miljöbalkens 9 kap. Tillsynen innefattar kontroll av hur villkor i meddelade torvkoncessioner efterlevs. Arbetet omfattar även förebyggande information, tillsyn över egenkontrollen, inspektioner och hantering av överträdelser. (5461-5462)

Tillsyn av miljöfarlig verksamhet

VÄS-kod 555

Tillsynen omfattar i huvudsak kontroll av hur villkoren i givna tillstånd efterlevs för miljöfarliga verksamheter med beteckningen A eller B i förordningen (1998:899) om miljöfarliga verksamheter och hälsoskydd. Länsstyrelsen kan överlåta tillsyn enligt 9 kap. miljöbalken till den kommunala tillsynsmyndigheten. Där länsstyrelsen har tillsynsansvaret enligt 9 kap. miljöbalken har länsstyrelsen även tillsynen över avfall, farligt avfall och producentansvar (15 kap.) samt tillsynen i frågor om skydd av den yttre miljön vid hantering av kemiska produkter, varor och biotekniska organismer som inte innebär utsläppande på marknaden inom miljöfarliga verksamheter för vilka länsstyrelsen har tillsynsansvar (14 kap).

Inom tillsynen ingår att hantera anmälningsärenden om mindre ändringar inom verksamheterna (5558) och att granska de årligen inlämnade miljörapporterna. Verksamheter med tillstånd enligt miljöbalken är skyldiga att varje år rapportera till tillsynsmyndigheten i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2006:9 om miljörapport (5554). Vidare omfattar tillsynen granskning och uppföljning av verksamhetsutövarers egenkontroll. Tillsyn bedrivs genom inspektion och kontroll samt genom rådgivning och information till verksamhetsutövarna och i undantagsfall till allmänheten om regelverk och tillgänglig kunskap inom miljöbalksområdet. (5553, 5556). Inom tillsynen ingår även att ta in avgifter enligt förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken och att hantera överträdelser genom t.ex. föreläggande om rättelse, anmälan om misstanke om brott eller utdömande av miljöstraffavgift. (5551 och 5555)

Tillsynen omfattar även att se till att verksamheterna har nödvändiga villkor i gällande tillstånd. Om villkoren inte är tillräckliga ska tillsynsmyndigheten, ansöka om prövning eller ta upp frågan om att ändra eller upphäva villkor, och i annat fall se till att omprövning sker av verksamheten.

Fr.o.m. 2013 påverkas en stor del tillsynen av de bestämmelser som följer av IED-direktivet. Detta medför krav på bl. a besöksintervall samt uppföljning av hur berörda verksamheter uppfyller beslutade BREF-dokument och slutsatser om bästa möjliga teknik (BAT). (5557)

Tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer

VÄS-kod 565

Huvuddelen av Länsstyrelsens tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer hanteras inom andra tillsynsområden. Denna tillsyn redovisas normalt inom 555 och 535. Tillsynen kan vara både händelsestyrd och planerad. (5651-5652)

Tillsyn av avfall och producentansvar

VÄS-kod 566

Huvuddelen av Länsstyrelsens tillsyn inom avfallsområdet hanteras inom andra tillsynsområden. Denna tillsyn redovisas normalt inom 555 och 535.

De tillsynsuppgifter som redovisas under denna kod är i huvudsak tillsyn över gränsöverskridande avfallstransporter (GRÖT) enligt EG-förordningen 1013/2006 om transport av avfall. I tillsynen ska Länsstyrelsen samverka med Polisen, Tullverket och Kustbevakningen. Länsstyrelserna har numera ensamt tillsynsansvar över GRÖT enligt Miljötillsynsförordning 2011:13. Tidigare delades detta ansvar med kommunerna.

Utöver detta granskar Länsstyrelsen även kommunernas avfallsplaner (5663) samt handlägger ärenden rörande hantering av schaktmassor.

Handläggning av mudderdeponidispenser har sedan maj 2013 flyttats över från Havs- och Vattenmyndigheten till länsstyrelserna. I och med detta flyttades både prövningen och tillsynen av dumpningar av muddermassor i vattenområde över till vattenvårdsenheten. Tillsyn redovisas på VÄS 5666 och 5667.

Tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd

VÄS-kod 567

Tillsynsområdet omfattar bl. a tillsyn enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (5673). Länsstyrelsen har tillsynsansvar för att vatten och avloppsfrågan löses i ett större sammanhang där det behövs.

Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden

VÄS-kod 575

Tillsynen omfattar potentiella och konstaterade föroreningsskador. Den planerade tillsynen sker stegvis och börjar med ansvarsutredning (5754) följt av undersökningar genom frivilliga åtaganden, undersökningar genom krav, åtgärder samt uppföljning/kontroll (5756). Dessutom omfattar tillsynsansvaret händelsestyrd tillsyn vid pågående verksamheter (5751), avslutade verksamheter (5752) samt vid exploatering (5753) där Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.

Samordnad tillsyn

En samordnad tillsyn över olika tillsynsområden kan öka effektiviteten, öka tydligheten gentemot mottagarna samt bidra till ett bättre återställande/resultat. Länsstyrelsen har påbörjat en samordnad tillsyn inom ett utvalt område där man sett behov av samordning. Det handlar om hanteringen av ledningsförläggningar för utbyggande av bredband till landsbygden. Här samordnas tillsynen mellan de berörda enheterna naturvårdsenheten, vattenvårdsenheten, landsbygdsenheten och kulturmiljöenheten. Fortsatt utveckling av detta område kommer att prioriteras under 2014. Andra exempel på områden som med fördel kan samordnas är tillsyn över strandskydd och vattenverksamhet eller tillsyn över vatten och avlopp samordnat med vattenverksamhet. Samordningen lämpar sig särskilt väl i den planerade tillsynen där t.ex. information går ut till viss målgrupp samordnat eller att tillsynskampanjer avgränsas för vissa specifika frågor eller geografiska områden med flera inriktningar på tillsynen. Samordnad tillsyn mellan olika tillsynsområden sker inte än i den utsträckning som skulle kunna vara möjligt. Formerna för detta bör utvecklas och testas, t.ex. i samband med samordnade tillsynsveckor på Länsstyrelsen.

Tillsyn under perioden 2014-2016

Av tillsynsplanen framgår hur Länsstyrelsen med tillgängliga resurser och kompetens avser att utföra den tillsyn som bäst svarar mot tillsynsbehovet. I tillsynsplanen redovisas Länsstyrelsens prioriteringar 2014 och tillsynens inriktning 2015-2016. I Miljöskydds-, Naturvårds- och Vattenvårdsenhetens egna tillsynsplaner klargörs detaljerade uppgifter som stöd för tillsynen, t.ex. ansvarig handläggare och vilka huvudsakliga tillsynsinsatser som planeras under året samt uppskattad tidsåtgång för dessa. Planerna innehåller även andra uppgifter som Länsstyrelsen bedömt lämpligt att redovisa. Det gäller sammanfattning av tidigare utförd tillsyn och en schablon för oplanerade tillsynsinsatser.

Samordnad tillsyn

Länsstyrelsens tillsynsveckor och kampanjer under 2014

Två fokusveckor på tillsyn och kontroll planeras under året. Syftet är bl.a. att få uppmärksamhet för Länsstyrelsens roll som tillsynsmyndighet.

Vattenvårdsenheten planerar att genomföra en tillsynskampanj inriktad på Anråse å inom projektet Målstyrd tillsyn men inte som någon tillsynsvecka likande den som genomfördes 2013.

Naturvårdsenheten planerar att fokusera på strandskydd och artskydd under de planerade tillsynsveckorna.

Miljöskyddsenheten planerar att besöka de verksamheter som berörs av IED-direktivet under tillsynsveckorna. I IED-direktivet finns bland annat visst krav på tillsynsintervall samt uppföljning och rapportering.

Fiberhanteringsprojekt

Länsstyrelsen har påbörjat och kommer under 2014 vidareutveckla en samordnad tillsyn för hanteringen av ledningsförläggningar för utbyggande av bredband till landsbygden. Här samordnas både hanteringen av inkomna ärenden och den främjande förebyggande informationsspridningen. Berörda enheter utgörs av naturvårdsenheten, vattenvårdsenheten, landsbygdsenheten och kulturmiljöenheten.

Sammanställning tillsyn inom miljöbalken

Sammantaget beräknas tillsynen enligt miljöbalken uppgå till 28 åa under år 2014, vilket är 25,7 åa mindre än beräknat behov.

Länsstyrelsens planerade tillsyn inom 2014 i förhållande till behovet jämfört med föregående år redovisat i årsarbetskrafter							
	Behovsutredning		Planerad tillsyn		Differens		Utfall
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2013
Miljöskydd	25,6	25,2	11,7	13,0	-13,9	-12,2	10,6
Naturvård	8,2	7,0	5,4	4,8	-2,8	-2,2	3,7
Vattenvård	19,9	19,5	11,1	14,0	-8,8	-5,5	9,8
Summa	53,7	51,7	28	31,8	-25,7	-19,9	24,1

Differensen mellan behov och planerad insats har ökat sedan 2013 inom alla tre områden (miljöskydd, vattenvård och naturvård).

Vattenvårdsenhetens kommentarer

Vattenvårdsenheten planerar att lägga mindre tid på tillsyn under 2014 än vad man planerade inför 2013. Denna minskning beror främst på att man för 2013 har fått nya VÄS-koder. De nya VÄS-koderna har gjort att man mer ingående kan skilja ut olika typer av tillsyn inom fler verksamhetsområden. Det har gjort det enklare att sätta upp en mer realistisk plan för hur tillsynen ska prioriteras och fördelas inför 2014 utifrån vilket utfall man fått för de olika VÄS-koderna för 2013.

I tillsynsplanen för vattenvårdsenheten pekas två områden ut där man planerar att lägga mer resurser under 2014 än vad som lagts under 2013.

- Det första området är planerad och egeninitierad tillsyn av dammsäkerhet VÄS 53522. Detta till följd av dammsäkerhetspropositionen som förväntas träda i kraft vid halvårsskiftet 2014 vilket kommer innebära ökat arbete med säkerhetsklassificering av dammanläggningar i länet.
- Det andra området som pekas ut är både planerad och händelsestyrd tillsyn av dumpningsdispenser VÄS 5666 och 5667. (Detta arbete har tidigare legat på miljöskydds-enheten men sedan maj 2013 flyttats över till vattenvårdsenheten.)

Vattenvårdsenhetens bedömda resursbehov för tillsyn motsvaras av ytterligare 8,8 årsarbetskrafter under 2014 för att leva upp till de krav som följer med tillsynsuppdraget.

Underskottet av resurser för planerad och egeninitierad tillsyn av vattenverksamheter innebär att insatserna får begränsas. Behovet av tillsynsinsatser riktade mot mindre hamnanläggningar längs västkusten och i de större sjöarna är stort men måste prioriteras ned på grund av resursbristen. Även insatser riktade mot vattenkraft, vattenreglering och dammar kan inte genomföras i den takt och omfattning som är önskvärt. Det är framförallt den planerade tillsynen som prioriteras ned på grund av begränsade resurser, men också kvalitén på tillsynen påverkas då mindre tid kan läggas på handläggningen av varje enskilt ärende. Genom kloka avvägningar och prioriteringar av verksamheten bedöms ändå efterlevnaden av lagar, tillstånd och villkor nå en godtagbar nivå för att kunna begränsa miljöpåverkan. Konsekvenserna av underskottet av resurser bedöms leda till att det tar betydligt längre tid i anspråk att nå en godtagbar vattenkvalité och verka för att de av Riksdagen fastställda miljökvalitetsmålen nås.

Miljöskyddsenhetens kommentarer

Skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser för 2014 medför att vi måste göra hårda prioriteringar i tillsynsarbetet. Jämfört med 2013 så har differensen mellan resursbehovet för tillsyn och planerad tillsynstid ökat från 12,2 åa till 13,9 åa.

Behovet har ökat något jämfört med 2013, främst beroende på ett ökat behov av tillsynsinsatser rörande Lagen om allmänna vatten och avloppstjänster, vilket vi inte har möjlighet att avsätta resurser till i år. Tillsynsbehovet för tillsyn av miljöfarlig verksamhet bedöms som något större, till viss del orsakat av IED-direktivet, och behovet för pågående tillsynsinsatser rörande förorenade områden bedöms som något mindre jämfört med 2013.

Den största orsaken till den ökade differensen är dock att de resurser som avsätts för operativ tillsyn har minskat med 1,3 åa jämfört med föregående år. Under flera år har utfallet av tillsynstid inte lyckats komma upp i den nivå som planerats. Orsaken är bl. a att andra arbetsuppgifter tar handläggarnas tid i anspråk, t ex mer administration, stora insatser rörande infrastrukturärenden (till viss del tillsyn, men redovisas under 343, infrastruktur), arbete med mudderdispenser etc. För 2014 ser vi att denna situation kommer att kvarstå varför enheten har försökt göra en mer realistisk planering av vilken tid som kan avsättas för operativ tillsyn jämfört med tidigare år. Det leder till att differensen mellan planerad tillsynstid och behovet av resurser har ökat jämfört med förra året.

Naturvårdsenhetens kommentarer

För naturvårdsenheten så förklaras den ökade differensen mellan behov och planerad tillsyn med att tillsyn inom områdesskydd inte tidigare tidsredovisats på samma sätt. Tillsyn i Kosterhavets nationalpark och omkringliggande naturreservat ska fortsättningsvis redovisas som tillsyn och inte som förvaltningsåtgärder.

En stor del av naturvårdsenhetens tillsyn ska ligga på förebyggande tillsyn; rådgivning, samråd och information. Utöver det ska överträdelser som kommer till Länsstyrelsens kännedom snabbt utredas och behandlas. Under 2014 ska tillsynsarbetet med avseende på egna initiativ ske i motsvarande omfattning som under 2013 (ca 25 % av tillsynsärendena ska vara egna initiativ). Den totala insatsen är 5,4 årsarbetskrafter (åa), vilket är 2,8 åa mindre än beräknat behov.

Särskilda insatser under 2014:

5. Avsluta tillsynskampanj på Stora Askerön, Stenungsunds kommun
6. Avsluta tillsynskampanj i Orust kommun
7. Länsstyrelsens tillsynsveckor - strandskydd och artskydd
8. Information rovdjur

Sammantaget borde 5,4 årsarbetskrafter kunna läggas på tillsynsverksamhet under år 2014. Resursbehovet för 2014 bedöms dock vara 8,2 årsarbetskrafter för att operativ tillsyn ska kunna fullgöras. Skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser för 2014 uppgår till 2,8 årsarbetskrafter.

Under 2013 lades knappt 4 årsarbetskrafter på tillsyn, varav knappt hälften inom tillsyn över områdesskydd (515). Det är också inom den tillsynen som glappet mellan planerad verksamhet och genomförd verksamhet är som störst. Det beror på att prövning och granskning inkräktar på den planerade tiden för tillsyn. Det ska tilläggas att den planerade tillsynen inom nationalparker och naturreservat inte har redovisats på 515 under 2013, varför ca 200 pd saknas i redovisningen.

De årsarbetskrafter som saknas medför framför allt att det är svårt att planera såväl främjande som kontrollerande tillsyn. Många bra idéer för planerad tillsyn får läggas åt sidan för att tiden ska räcka till att hantera inkommande klagomål. Tillsyn av givna dispenser och tillstånd samt stickprovstillsyn på samråd utförs i stort sett inte alls, även om en särskild satsning nu görs 2013 med att kontrollera ledningsdragningar.

I praktiken innebär detta fortsatta problem med tillkommande olovliga byggnader, anläggningar och anordningar till men för allmänhetens tillgänglighet och natur- och kulturmiljöer. Dessutom är reservatstillsyn nedprioriterat, tillsyn i övriga områden likaså. Det finns inte heller tid för att följa upp givna dispenser och tillstånd samt samrådsbeslut i tillräcklig utsträckning.

Miljöskyddsenhetens tillsynstabell

Miljöskyddsenhetens tillsyn uttryckt i persondagar och årsarbetskrafter					
VÅS	Aktivitet	Prioriterad tillsyn 2013	Behov 2013	Inriktning på tillsynen 2014	Inriktning på tillsynen 2015
4564	Tillsyn för att förhindra allvarliga kemikalieolyckor (SEVESO)	176	276	+	+
546	Tillsyn av undersöknings och bearbetningskoncessioner	10	10	=	=
555	Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	1540	3471	+	+
565	Tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer	Inräknat i 555			
566	Tillsyn av avfall och producentansvar	170	250	=, ev. ++	= ev. ++
567	Tillsyn av övrigt miljö och hälsoskydd	30	230	=	=
575	Tillsyn av förorenade områden	660	1408	=	=
Summa persondagar		2586	5675	+	+
Summa årsarbetskrafter		11,7	25,6	+	+

Naturvårdsenhetens tillsynstabell

Naturvårdsenhetens tillsyn uttryckt i persondagar och årsarbetskrafter					
VÄS	Aktivitet	Prioriterad tillsyn 2014	Behov 2014	Inriktning på tillsynen 2014	Inriktning på tillsynen 2015
515	Tillsyn av områdesskydd	650	1085	=	=
5232	Miljöhänsyn i jordbruket	30	30	=	=
525	Samråd enligt 12 kap. 6 § MB	375	400	=	=
526	Tillsyn av dispenser och tillstånd	45	90	=	=
527	Tillsyn av skydd för djur- och växtarter	75	150	=	=
528	Övrig tillsyn (vilthägn)	20	40	=	=
Summa persondagar		1195	1795	=	=
Summa årsarbetskrafter		5,4	8,2	=	=

Vattenvårdsenhetens tillsynstabell

Vattenvårdsenhetens tillsyn uttryckt i persondagar och årsarbetskrafter					
VÄS	Aktivitet	Prioriterad tillsyn 2014	Behov 2014	Inriktning på tillsynen 2015	Inriktning på tillsynen 2016
535	Tillsyn av vattenverksamhet	2315	4267	+	+
516	Tillsyn av vattenskyddsområden	10	45	+	+
566	Tillsyn av dumpningsdispenser	55	55	+	+
Summa persondagar		2450	4367	+	+
Summa årsarbetskrafter		11,1	19,9	+	+

Miljöskyddsenhetens tillsynsplan 2014

Sammanfattning

Målet är att en stor del av miljöskyddsenhetens operativa tillsyn ska vara förebyggande och planerad. Den tillsyn som utförs av enheten genomförs i huvudsak av Miljöskyddsenhetens tillsynsfunktion och Funktion för förorenade områden.

Sammantaget beräknas 2014 års tillsynsverksamhet uppgå till **11,7 årsarbetskrafter** under kända förhållanden. Behovet av operativ tillsyn beräknas vara 25,6 årsarbetskrafter. Skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser för 2014 uppgår till knappt 14 årsarbetskrafter. Detta medför att vi måste göra hårda prioriteringar i tillsynsarbetet. Det verkliga behovet mätt i antal heltidstjänster är ca 20 % högre eller mer än de åa som redovisas.

Jämfört med föregående år så har differensen mellan resursbehovet för tillsyn och planerad tillsynstid ökat från 12,2 åa 2013 till 13,9 åa 2014. Orsaken är till viss del att vi ser ett ökat behov av tillsynsinsatser rörande Lagen om allmänna vatten och avloppstjänster, vilket vi inte har möjlighet att avsätta resurser till. Tillsynsbehovet för tillsyn av miljöfarlig verksamhet bedöms som något större, till viss del orsakat av IED-direktivet, och behovet för pågående tillsynsinsatser rörande förorenade områden bedöms som något mindre jämfört med 2013.

Den största orsaken till den ökade differensen är dock att de resurser som avsätts för operativ tillsyn har minskat med 1,3 åa jämfört med föregående år. Under flera år har utfallet av tillsynstid inte lyckats komma upp i den nivå som planerats. Orsaken är bl. a att andra arbetsuppgifter tar handläggarnas tid i anspråk, t ex mer administration, stora insatser rörande infrastrukturärenden (till viss del tillsyn, men redovisas under 343, infrastruktur), arbete med mudderdispenser etc. För 2014 ser vi att denna situation kommer att kvarstå varför enheten har försökt göra en mer realistisk planering av vilken tid som kan avsättas för operativ tillsyn jämfört med tidigare år. Det leder till att differensen mellan planerad tillsynstid och behovet av resurser har ökat jämfört med förra året.

Den planerade tillsynen över miljöfarlig verksamhet prioriteras utifrån ett riskperspektiv och där den gör störst miljönytta. Dessutom prioriteras uppgifter som behöver utföras med anledning av bestämmelser kopplade till IED-direktivet.

Bristen på resurser kan dock leda till långa handläggningstider vilket påverkar kundnöjdheten hos allmänhet och företag. Miljön kan komma att påverkas negativt i de fall snabba beslut krävs för att förhindra miljöpåverkan. Bristen på resurser medför också att den händelsestyrda tillsynen oftast måste prioriteras framför den planerade tillsynen. Det finns även en risk att Sverige får betala böter till EU om vi inte klara av att leva upp till tillsynskraven kopplade till IED-direktivet.

Inom Sevesotillsynen prioriteras granskning av säkerhetsrapporter samt besök vid verksamheter inom högre kravnivån. Resurserna för Sevesotillsyn räcker inte till i de fall antalet incidenter och driftstörningar blir många.

Vid misstänkta eller konstaterade förorenade områden ska vi med hjälp av tillsynen se till att undersökningar och nödvändiga efterbehandlingsåtgärder utförs. Särskilt prioriteras arbete med statusrapporter för verksamheter som berörs av IED-direktivet, tillsynsobjekt som är klassade i MIFO riskklass 1, exploateringsobjekt, Göteborgs oljehamn samt Älvängens industriområde.

Nuvarande tilldelning av medel för att arbeta med tillsyn innebär att arbetet med att åtgärda objekt i riskklass 1 och 2 kommer att vara klart om mer än 150 år. Miljömålet kommer därmed inte att nås.

Inledning

Miljöskydds enheten ska arbeta för en ekologiskt hållbar utveckling med miljömålen som utgångspunkt och prioritering. Principerna om kretslopp, försiktighet, bästa möjliga teknik, produktval, förnybar energi och återställande av förorenade områden, liksom skyddet av människors hälsa, är grunden för vår verksamhet. Vi ska göra bra miljöbedömningar som grundar sig på hög kompetens och helhetssyn. Vi ska bedriva en aktiv tillsyn gentemot våra tillsynsobjekt och en aktiv tillsynsvägledning gentemot kommunerna. Samtidigt ska vi tillhandahålla information och ge service till våra tillsynsobjekt och vår omvärld.

Övergripande mål för den operativa tillsynen

För Miljöskydds enhetens tillsynsverksamhet gäller följande övergripande mål:

- Vi ska bedriva en god tillsyn med riskvärdering av tillsynsobjekten och miljömålen som grund.
- Vi ska bedriva tillsyn som uppfyller bestämmelserna som följer av IED-direktivet.
- Sevesoarbetet ska samordnas med övrig tillsyn och provning enligt miljölagstiftningen.
- Vi ska vid vår tillsyn följa upp och bevaka olyckor och incidenter. En målsättning är att säkerställa att lärdomar beaktas och på så sätt förebygga och minska risken för stora kemikalieolyckor.
- Förorenade områden ska vara åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa och miljön allra senast år 2050. Åtgärder kan innebära både undersökningar och fysiska åtgärder så att objektet kan ges en lägre riskklass.

Utgångspunkter för prioriteringar och särskilda insatser

Det råder en skillnad mellan behov och resurser när det gäller tillsynsverksamheten. Därför måste prioriteringar göras i alla delar av tillsynen vilket är utgångspunkt för denna plan. Miljöbalkens syfte, miljökvalitetsmålen, identifierade risker samt EG-direktiv utgör grund för prioriteringarna. Vår ambition är att jobba effektivt med de viktigaste miljö- och hälsoskyddsfrågorna med de begränsade personalresurser som står till buds.

Tillsyn för att förhindra allvarliga kemikalieolyckor, VÄS-kod 4564

Den operativa tillsynen för Sevesoverksamheter under 2014 planeras i enlighet med gällande riktlinjer beträffande antal besök på anläggningar. Länsstyrelsen har tillsyn över 32 verksamheter på den högre kravnivån samt 29 verksamheter på lägre kravnivån. Av dessa har Länsstyrelsen även tillsynen enligt 9 kap miljöbalken på flertalet av verksamheterna på högre kravnivån och ca en tredjedel av verksamheterna på lägre kravnivån. Samverkan sker med miljökontor och räddningstjänster i länet samt med Arbetsmiljöverket.

Planerad tillsyn:

I den planerade tillsynen ingår dels granskning av säkerhetsrapporter, anmälningsärenden m.m. och dels planerade tillsynsbesök. Anläggningar på den högre kravnivån lämnar in säkerhetsrapport minst vart 5:e år eller i samband med tillståndsprövning enligt miljöbalken. För flertalet anläggningar skedde detta 2010-2012. Anläggningar på högre kravnivån ska normalt besökas varje år. Anläggningar på lägre kravnivån ska besökas vart 3-5:e år.

En viss effektivisering sker av insatserna för samordning och samverkan, bl.a. genom användandet av TVL-portalen för farlig verksamhet. Utredningen om tillsyn enligt Sevesolagen kommer dock att kräva särskilda resurser under 2013.

Händelsestyrd tillsyn:

Den händelsestyrda tillsynen handlar oftast om uppföljning av inträffande incidenter och olyckor, men även förändringar vid anläggningarna kan motivera en utökad tillsyn. Den händelsestyrda tillsynen har hittills varit av relativt stor omfattning, drygt 70 pd per år, vilket kan förklaras av att länet hyser många stora och komplexa kemiska anläggningar där förändringar är vanliga och där olyckor kan få allvariga konsekvenser för hälsa och miljö.

Tillgängliga resurser jämfört med behovet

För att genomföra planerad tillsyn enligt gällande riktlinjer bedöms ca 275-300 pd behövas för Sevesotillsyn i genomsnitt årligen. Intervallets övre nivå avser år då säkerhetsrapporter enligt 5-årsintervallet ska lämnas in. Därutöver tillkommer årligen insatser i samband med provning av Sevesoverksamheter. Tilldelningen av externa medel för 2014 motsvarar totalt ca 180 pd (inkl. provning), vilket ungefär är den tid som planeras läggas på detta arbetsområde under 2014. Differensen mellan behov och resurser beror bl.a. på att Länsstyrelsen inte tilldelas några externa medel för tillsynen över objekt på den lägre kravnivån.

Begränsad tid är inplanerad för den händelsestyrda tillsynen. De resurser som därutöver behövs till denna tillsyn kommer istället att tas från den planerade tillsynen och påverka ambitionsnivån där.

Med tanke på länets storlek och antal anläggningar krävs resurser för samverkan, samordning och utveckling av verksamheten. För 2014 avsätts 40 pd för detta arbete.

Prioriteringar och skälen till dessa

Under 2014 prioriteras handläggning av anmälningsärenden, besvarande av inkommande säkerhetsrapporter (5-årsintervall), interna planer m.m. samt att genomföra tillsynsbesök enligt särskild [Tillsynsplan för Seveso](#) där tillsynsinsatsen beskrivs närmare.

Tillsynsplanen ska följas upp genom gemensamma möten eller individuellt under året. Tillsynsbesök prioriteras på verksamheter på högre kravnivån och när det gäller verksamheter på den lägre kravnivån prioriteras nya eller ändrade verksamheter samt för att uppfylla kravet på tillsynsbesök minst vart 3-5:e år. Samordning av tillsyn enligt Seveso och miljöbalken planeras ske i större utsträckning jämfört med tidigare.

Händelsestyrd tillsyn ska genomföras vid behov och i samverkan med andra myndigheter.

Konsekvenser av bortprioriterad tillsyn

Resurserna räcker inte till i de fall antalet incidenter och driftstörningar blir många. Konsekvensen blir att den planerade tillsynen inte hinns med i den utsträckning som planerats i enlighet med riktlinjerna. Tillsynsintervallen kommer då att förlängas och möjligheterna att t.ex. granska och följa upp berörda verksamheters förebyggande arbete när det gäller Seveso försämras.

Eftersom endast begränsad tid är planerad för den händelsestyrda tillsynen innebär detta i verkligheten att den tillsyn som är planerad inte kommer att hinnas med fullt ut.

Tillsyn av undersöknings och bearbetningskoncessioner, VÄS-kod 546

Tillsynen innefattar kontroll av hur villkor i meddelade torvkoncessioner följs. Arbetet omfattar även förebyggande information, tillsyn över egenkontrollen, inspektioner och hantering av överträdelser. Enheten har under ett antal år lagt ner ca 5-10 arbetsdagar per år inom tillsynsområdet. De ärenden som uppkommer under året kommer att hanteras.

Tillsyn av miljöfarlig verksamhet, VÄS-kod 555

Länsstyrelsen har tillsynen enligt miljöbalken över **344** miljöfarliga verksamheter. Tillsynen omfattar bland annat kontroll av hur villkoren följs i tillstånd för miljöfarliga verksamheter (A och B) samt åtgärder för att vid behov åstadkomma rättelse. Inom tillsynen ingår att hantera anmälningssaken och att granska/följa upp egenkontrollen samt efterlevnaden av rapporteringsskyldigheter så som miljörapporter och krav enligt IED. Länsstyrelsen ska också genom rådgivning, information och liknande skapa förutsättningar för att Miljöbalkens ändamål ska tillgodoses.

I den planerade tillsynen ingår att granska verksamheternas inlämnade miljörapporter (5554). Dessutom omfattas förebyggande arbete, information, rådgivning, planerade besök, besiktningar, uppföljning av egenkontroll, beslut om kontrollprogram, föreläggande om åtgärder, arbete med säkerheter, avslutningsplaner och anpassningsplaner m.m. (5553). En stor del av tiden som åtgår för den händelsestyrda tillsynen utgörs av handläggning av anmälningssaken där verksamheterna anmäler olika förändringar (5558). Den händelsestyrda tillsynen utgörs även av handläggning av driftstörningar och tillbud, besvarande av frågor, oplanerade besök (5556) samt hantering av klagomål på verksamheterna. Handläggning av miljöanklagelser och åtalsskrivelser räknas också in i den händelsestyrda tillsynen (5555).

Individuella tillsynsplaner

De handläggare som arbetar med tillsyn av miljöfarlig verksamhet tar fram en individuell tillsynsplan. I denna plan ska de tillsynsuppgifter som kan planeras in för året anges för de olika tillsynsobjekten. Dessutom ska en bedömning göras, utifrån handläggarens erfarenhet, av omfattningen av den händelsestyrda tillsynen kopplad till de olika tillsynsobjekten.

Summan av de planerade insatserna kopplade till objekt skall maximalt uppgå till 60 % av total tillgänglig tid för tillsyn för den enskilde medarbetaren. 40 % av tiden som avsatts för tillsyn på objekt avsätts för den händelsestyrda tillsynen.

Prioriteringar och skälen till dessa.

IED-direktivet

Fr.o.m. 2013 trädde IED-direktivet i kraft. Det har ställt krav på alltmer detaljerad tillsynsplanering på objektsnivå. Länsstyrelsen har tillsynen över ca 80 verksamheter som berörs av IED-direktivet. Bestämmelserna i direktivet innebär bl. a krav på regelbundna tillsynsbesök med 1-3 års intervall, återbesök inom sex månader om allvarligt fall av bristande efterlevnad av villkoren konstateras, samt krav på att en skriftlig handling upprättas efter besöket av tillsynsmyndigheten. Direktivet innebär också att tillsynsmyndigheten ska rapportera en del uppgifter till EU-kommissionen rörande tillsynen. Förutom egen tillsyn kommer det att krävas tillsynsvägledning till de kommuner som har tillsyn över IED-anläggningar.

Delvis som en konsekvens av IED-direktivet infördes under 2013 Miljöprövningsförordningen (2013:251) som innebär förändrade prövningskoder för miljöfarlig verksamhet. En omklassificering och kommunikering av nya koder och avgifter behöver ske för samtliga tillsynsobjekt, men inte förrän 2015 eftersom vi behöver invänta en ny avgiftsförordning.

Arbetsätt och handläggningstider

För att sträva mot kortare handläggningstider fortsätter under 2014 arbetet med att ta fram nya eller reviderade instruktioner och mallar för att underlätta arbetet. Detta är av särskild vikt eftersom IED-direktivet ställer krav på förändrade rutiner i arbetet.

Under 2014 planeras 4 avarbetningsveckor, två på hösten och två på våren, då avslutning av ärenden prioriteras. Under året genomförs även två miljörapportveckor då handläggningen av dessa ärenden ska prioriteras. För vissa ärendegrupper har mål satts upp för handläggningstiderna

- Anmälningssärenden enligt 21 § FMH ska handläggas inom 75 dagar
- Miljörapporter ska vara avslutade senast 31 oktober.

Tillgängliga resurser jämfört med behovet

För den planerade och händelsestyrda tillsynen avsätts totalt **ca 7 åa = 1540 pd** under 2014. Denna tid ska räcka både för basverksamheten i form av handläggning av anmälningssärenden, kontroll av rapportering, tillsynsbesök mm samt för särskilda tillsynsaktiviteter enligt nedan. Det totala behovet uppgår **till ca 15,6 åa** för tillsyn av miljöfarliga verksamheter

Prioriterade tillsynsaktiviteter

Se även [aktivitetsplan 2014](#).

1. Tillsynsbesök IED (inklusive vägledning om IED)

Tillsynsbesök vid de verksamheter som, enligt krav i IED-direktivet, ska besökas årligen (ca 50-75 st). Vägledning till verksamhetsutövare inom de branscher (ca 3 st) som har fått beslutade BAT-slutsatser för huvudverksamheten. Genomgång av hur verksamheterna uppfyller BAT-slutsatserna för de ca 15 IED-verksamheter som har fått beslutade BAT-slutsatser (bästa tillgängliga teknik) eller troligen kommer att få beslutade slutsatser senast 1/7 2014 (cementindustri, glasbruk, klor- alkali, pappers/massaindustri, icke järnmetallindustri samt raffinaderier).

Ansvarig: Ansvarig handläggare

Uppskattad tidsåtgång: 50 pd

Kod: Planerad tillsyn av miljöfarlig verksamhet (5553)

2. Branschvis anpassning av tillsynen på IED-anläggningar

Färdigställa arbetet med kartläggning av vilka BREF-dokument som tillsynsobjekten omfattas av.

Anpassa tillsynen på IED-anläggningar efter de krav som kommer att ställas i svensk lagstiftning utifrån IED-direktivet. Förbereda vårt arbetsätt med tillsynsbesök för att uppfylla kraven för IED-verksamheter (och Seveso), samt få samsyn kring hur vi genomför och prioriterar tillsynsbesök generellt.

Ansvar: IED-gruppen samt berörda handläggare.

Uppskattad tidsåtgång: 10-20 pd

Kod: Planerad tillsyn av miljöfarlig verksamhet (5553)

3. Tillsyn VOC

Ta fram en gemensam strategi/arbetssätt för uppföljning av tidigare utförda mätningar, krav på åtgärder och uppföljande mätningar vad gäller VOC, samt genomföra tillsynsbesök vid berörda verksamheter.

Ansvarig: Elisabeth Lindqvist och berörda handläggare

Uppskattad tidsåtgång: 25 pd

Kod: Planerad tillsyn av miljöfarlig verksamhet (5553)

4. Arbete med instruktioner, rutiner och mallar för funktionen

Arbete med instruktioner och mallar för handläggning av anmälningssärenden, rutiner IED-tillsyn, kontrollprogram, rutin för diarieföring, avslutning av ärenden etc.

Ansvar: Malin Årebäck, samt övriga berörda på tillsynsfunktionen.

Uppskattad tidsåtgång: 15 pd

Kod: Planerad tillsyn av miljöfarlig verksamhet (5553)

5. Länsstyrelsens tillsynsveckor

Medverka i Länsstyrelsens särskilda veckor om tillsynsverksamhet, v 15 och 41.

Under tillsynsveckorna genomförs besök vid IED-verksamheter som fått beslutade BAT-slutsatser, se punkt 2 ovan.

Ansvar: Malin Årebäck (alla berörda tillsynshandläggare deltar)

Uppskattad tidsåtgång: ingår i ordinarie tillsynsverksamhet.

Kod: Planerad tillsyn av miljöfarlig verksamhet (5553)

6. Miljöskyddsenhetens avarbetningsveckor

Genomföra 4 avarbetningsveckor för avslutning av ärenden.

Ansvar: Malin Årebäck (alla berörda tillsynshandläggare deltar)

Uppskattad tidsåtgång: ingår i ordinarie tillsynsverksamhet.

Kod: Samtliga tillsynskoder under 555

7. Hantering av askor

Genomföra projekt rörande hantering av askor från förbränningsanläggningar i länet: Inventera läget, välj ut ett antal produkter/avfallsslag och bestämma hur dessa ska hanteras.

Ansvar: Branschgrupp avfall

Uppskattad tidsåtgång: 15 pd

Kod: Planerad tillsyn av miljöfarlig verksamhet (5553)

8. Avfall som produkt

Genomföra projekt inom ”produktifiering”, när avfall blir produkt: Inventera läget, välj ut ett antal produkter/avfallsslag och bestämma hur dessa ska hanteras.

Ansvar: Branschgrupp avfall

Uppskattad tidsåtgång: 15 pd

Kod: Planerad tillsyn av miljöfarlig verksamhet (5553)

Konsekvenser av bortprioriterad tillsyn

Mer resurser måste läggas på IED-verksamheterna vilket innebär att andra verksamheter inte får den tillsyn som skulle behövas. Bristen på resurser medför också att den händelsestyrda tillsynen kommer att dominera ännu mer jämfört med den planerade tillsynen för denna verksamhet. Därutöver behöver inkommande ärenden i form av anmälningssärenden och miljörapporter hanteras, dock på ett så effektivt sätt som möjligt. Med anledning av ovan kommer Länsstyrelsen ha svårt att hinna arbeta förebyggande med företagen för att gemensamt åstadkomma miljöförbättringar. Mycket lite tid återstår alltså för övrig förebyggande tillsyn.

Gapet mellan behov och tillgängliga resurser riskerar också att leda till långa handläggningstider vilket också enheten fått kritik för från verksamhetsutövarna. Konsekvenserna av långa handläggningstider påverkar kundnöjdheten hos allmänhet och företag. Företagen kan drabbas ekonomiskt om de får vänta länge på besked. Miljön kan komma att påverkas negativt i de fall snabba beslut krävs för att förhindra miljöpåverkan.

Företagen får inte tillsyn i den utsträckning som de betalar för genom tillsynsavgifterna, då Länsstyrelsen inte själv styr över avgifternas storlek och hur medlen kan användas.

Om vi inte klarar att fullfölja kraven i IED-direktivet, avseende t ex tillsynsintervall, kan det i längden leda till att Sverige får betala böter till EU, vilket tidigare blivit fallet när det gäller uppfyllandet av kvävedirektivet.

Tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer, VÄS-kod 565

Huvuddelen av länsstyrelsens tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer hanteras inom andra tillsynsområden och redovisas inom VÄS-kod 555. En särskild tillsynsinsats planeras under 2013, se punkt 8 ovan under 555.

Tillsyn av avfall och producentansvar, VÄS-kod 566

Inriktning och målsättningar

Tillsyn ska utföras över gränsöverskridande avfallstransporter (GRÖT) enligt EG-förordningen 1013/2006 om transport av avfall samt enligt Miljötillsynsförordning 2011:13, 2 kap 28 §. Miljöskyddsenheten utövar kontinuerligt tillsyn över misstänkta illegala avfallstransporter tillsammans med Tullverket. Enheten utför också tillsyn över gränsöverskridande avfallstransporter i sitt ordinarie tillsynsarbete genom att särskilt kontrollera de av våra tillsynsobjekt som exporterar och importerar avfall.

IMPEL-TFS är ett nätverk mellan EU-ländernas miljömyndigheter i samverkan med tull och polis som rör frågor om gränsöverskridande avfallstransporter. Enheten har deltagit i ett antal Impel- och Tullprojekt sedan 2005 och kommer även fortsättningsvis att delta i sådana projekt under 2014. Länsstyrelsen kommer att fortsätta medverka i den strategiska samverkansgrupp för tillsyn över gränsöverskridande avfallstransporter som Naturvårdsverket samordnar och driver samt även i en regional GRÖT-grupp och en grupp för de fem län som utövar mest tillsyn inom området.

Inom arbetsområdet 566 ingår också att granska och lämna synpunkter på kommunernas renhållningsordningar och avfallsplaner samt hantera ansökningar om tillstånd till transport av farligt avfall, anmälan om transport av farligt avfall och anmälan om annan hantering av avfall.

Anmälningar av transport och hantering av avfall fördes över till e-handläggning under 2012, men fortfarande återstår mycket utvecklingsarbete varför lika mycket tid som tidigare behöver avsättas för denna arbetsuppgift.

Många stora infrastrukturprojekt som är på gång inom länet kräver också extra tillsynsresurser genom handläggning av ärenden rörande hantering av schaktmassor. För denna tillsyn avsätts ca 30 pd. Tiden redovisas dock under 555 (miljöfarlig verksamhet) respektive 343 (infrastrukturärenden) varför den inte räknas in här nedan.

Tillgängliga resurser jämfört med behovet

För tillsynen inom verksamhetsområdet avsätts ca **170 pd**. Behovet bedöms uppgå till 250 pd.

Planerad/egeninitierad tillsyn:

Den planerade tillsynen GRÖT sker bl a genom deltagande i den nationella strategiska samverkansgruppen, en arbetsgrupp för fem län med omfattande GRÖT-tillsyn, arbete i regional samverkansgrupp samt deltagande i projekt och kampanjer. Totalt avsätts **15 pd** för detta arbete.

Händelsestyrd tillsyn:

För löpande verksamhet rörande yttrande över renhållningsplaner m.m. samt handläggning av anmälningsärenden avsätts **30 pd** 2013, vilket motsvarar behovet.

Den händelsestyrda tillsynen inom GRÖT utförs främst som riktad tillsyn mot misstänkta illegala avfallstransporter i samverkan med bl.a. Tullverket. Dessa tillsynsinsatser sker ofta med kort varsel. För dessa insatser avsätts **100 pd** under 2013

Särskilda tillsynsaktiviteter

Under 2014 planerar enheten att fortsätta medverka i Impelprojektet Action 3 samt kommande Tullprojekt. Projekten sker i samverkan med Tullverket. **25 pd** avsätts för detta arbete.

Prioriteringar och skälen till dessa

Inom GRÖT-tillsyn prioriteras den händelsestyrda tillsynen av misstänkta illegala avfallstransporter initierad av Tullverket. Denna tillsyn kan inte bortprioriteras utan måste genomföras när Tullverket identifierat en misstänkt transport. I den mån resurserna inte räcker till är det deltagande i olika internationella kampanjer som får nedprioriteras. Övriga tillsynsinsatser utförs efter behov.

Tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd, VÄS-kod 567

Enhetens tillsyn utgörs främst av rådgivning och stöd till kommuner samt hantering av förfrågningar och klagomål från enskilda personer till stöd och hjälp för att lösa vatten- och avloppsfrågan i ett större sammanhang. För denna tillsyn avsätts **30 pd** under 2014.

Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden, VÄS-kod 575

Inriktning och målsättningar

Länsstyrelsen ska via tillsynsinsatser se till att det vid misstänkta eller konstaterade förorenade objekt utförs undersökningar och nödvändiga efterbehandlingsåtgärder. I regleringsbrevet för 2014 anges att länsstyrelserna ska redovisa åtgärder som vidtagits för att öka antalet privatfinansierade efterbehandlingar av förorenade områden samt arbeta med att åtgärda förorenade områden med statliga bidrag. Åtgärder ska vidtas för att minimera omfattningen av oförbrukade bidrag. Tillsynsarbetet omfattar både verksamheter i drift och nedlagda verksamheter där det fortfarande finns någon ansvarig och där Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet. Dessutom ska Länsstyrelsen hantera frågan om förorenade områden vid nedläggningar av verksamheter eller vid utökning av befintliga verksamheter samt vid anmälningar om sanering i samband med exploatering.

En särskild plan för tillsyn av förorenade områden ska finnas som grund. Befintlig plan omfattar åren 2008-2012 och har inte uppdaterats utan istället delvis ersatts av en excel-fil. Här finns alla objekt i riskklass 1 förtecknade, dels de objekt där arbete pågår och dels de objekt där Länsstyrelsen inte påbörjat arbetet med ännu. Totalt finns det nästan 200 objekt på dessa listor. Av förteckningen framgår också tillsynsmyndighet och beräknad tid för att åtgärda objektet. Denna förteckning uppdateras regelbundet och används också som underlag för behovsutredningen. Målet är att göra en uppdaterad tillsynsplan under 2014.

Tillgängliga resurser jämfört med behovet

Bidrag för tillsyn och tillsynsvägledning söks årligen hos Naturvårdsverket. För 2014 ansöktes om 4,8 Mkr. Miljöskyddsenheten tilldelades 3,4 Mkr för tillsyn och tillsynsvägledning samt ca 800 000 kr för ett tillsynsvägledningsprojekt gällande kemtvättar som påbörjades 2013 och kommer att slutföras 2014. Utöver detta beräknas 400 000 kr användas från förvaltningsanslaget för arbetet. Detta innebär att totalt 855 pd = 3,9 åa, kan avsättas för tillsyn och särskilda tillsynsvägledningsinsatser under 2014. 0,25 åa av dessa finns på rättsenheten. För operativ tillsyn avsätts **600 pd** motsvarande **2,7 åa**. Resursbehovet för operativ tillsyn är 6,4 åa per år

För 2014 planerar länsstyrelsen genomföra följande aktiviteter, uppdelade på insatser kopplade till pågående verksamheter, nedlagda verksamheter eller exploateringsobjekt:

Pågående verksamheter

- Enligt interna riktlinjer bedriva aktivt tillsynsarbete rörande förorenade områden vid länsstyrelsens pågående tillsynsobjekt i riskklass 1 (totalt ca 60 verksamheter), **165 pd**.
- Initiera arbete med statusrapporter och vid behov sedimentundersökningar för anläggningar som omfattas av BAT-slutsatser som beslutades 2012 (3 anl.), 2013 (ev. 2 anl.) och första halvåret 2014 (8-12). Statusrapporten ska vara klar fyra år efter antagandet av BAT-slutsatserna. **140 pd**
- Bedriva tillsyn enligt framtagna riktlinjer inom Göteborgs oljehamn. **120 pd**

Avslutade verksamheter

- Fastställa finansieringen av saneringen av Viskans förorenade sediment. Efter att NV godkänt ansvarsutredningen kontakta ansvariga VU för att nå överenskommelser (avtal) eller fatta beslut som vunnit laga kraft. **50 pd**
- Ta fram beslutsunderlag, remittera och besluta om miljöriskområde för Älvängens industriområde. **50 pd**

Exploatering

Den händelsestyrda tillsynen utgörs till mindre del av arbete med akuta åtgärder vid exempelvis läckage eller olyckor. Främst krävs det akuta tillsynsinsatser i samband med nedläggning av verksamheter och åtgärder i samband med exploatering. Tiden för dessa tillsynsinsatser är svår att bedöma men **ca 80 pd** avsätts för denna typ av händelser.

Prioriteringar och skälen till dessa

Arbetet prioriteras utifrån föroreningssituationen. Tillsynsobjekt som är klassade i MIFO riskklass 1 och där tillsynsinsatser har påbörjats prioriteras. Dessutom prioriteras arbetet med statusrapporter. Utöver det prioriteras akuta ärenden såsom nedläggningar, exploatering och olyckor.

Konsekvenser av bortprioriterad tillsyn

I det regionala programmet för arbete med förorenade områden har Länsstyrelsen tagit fram en strategi för hur arbetet behöver bedrivas för att klara miljömålet Giftfri miljö att de mest förorenade områdena ska vara åtgärdade senast 2050. Västra Götalands län är det enda län som i huvudsak enbart räknar med objekt i riskklass 1, övriga län räknar även med objekt i riskklass 2 som de mest förorenade områdena. Nuvarande tilldelning av medel för att arbeta med tillsyn innebär att arbetet med att åtgärda objekt i riskklass 1 och 2 kommer att vara klart om mer än 150 år. Miljömålet kommer därmed inte att nås.

Planerad tillsyn 2014

Nedan redovisas planerad operativ tillsyn för 2014 samt det uppskattade behovet som tagits fram i behovsutredning 2014. Dessutom redovisas utfall 2013 och 2012. Utfall och behov redovisas som persondagar (pd) och årsarbetskrafter (åa) inom parentes. 1 åa = 220 pd.

Kod	Benämning	Plan 2014	Plan			Behovs-utredning 2014	Utfall 2013	Utfall 2012
			2015	2016	2013			
4564	Tillsyn enligt Seveso-lagstiftningen	176	+	+	200	276	151	153
546	Tillsyn av undersöknings och bearbetningskoncessioner	10	=	=	12	10	5	12
555	Tillsyn miljöfarlig verksamhet	1540	+	+	1750	3471	1368	1510
565	Kemiska produkter och biotekniska organismer	Inräknat i 555						
566	Tillsyn av avfall och producentansvar (exkl. muddar)	170	=, ev. ++	=, ev. ++	172	250	280	170
567	Tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd	30	=	=	5	230	29	9,5
575	Tillsyn av förorenade områden	660	=	=	715	1408	505	477
Summa pd (åa)		2586 (11,7 åa)	+	+	2854 (13åa)	5675 (25,6 åa)	2338 (10,6 åa)	2331 (10,6 åa)

Naturvårdsenhetens tillsynsplan

Sammanfattning

Detta är Länsstyrelsens naturvårdsenhetens tillsynsplan för 2014. Den behandlar verksamhetsområdena 515 (tillsyn områdesskydd), 525 (samråd), 526 (tillsyn över givna dispenser och tillstånd samt information rovdjur), 527 (tillsyn artskydd) och 528 (tillsyn vilthägn).

En stor del av naturvårdsenhetens tillsyn ska ligga på förebyggande tillsyn; rådgivning, samråd och information. Utöver det ska överträdelser som kommer till Länsstyrelsens kännedom snabbt utredas och behandlas. Under 2014 ska tillsynsarbetet med avseende på egna initiativ ske i motsvarande omfattning som under 2013 (ca 25 % av tillsynsärendena ska vara egna initiativ). Den totala insatsen är **5,4 årsarbetskrafter** (åa), vilket är 2,8 åa mindre än beräknat behov.

Särskilda insatser under 2014:

9. Avsluta tillsynskampanj på Stora Askerön, Stenungsunds kommun
10. Avsluta tillsynskampanj i Orust kommun
11. Länsstyrelsens tillsynsveckor - strandskydd och artskydd
12. Information rovdjur

Inledning

Den operativa tillsyn som naturvårdsenheten ansvarar för utgörs av följande områden enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) 2 kap. 7 § punkt:

1. nationalparker (515)
2. strandskydd på sådana åtgärder som omfattas av länsstyrelsens dispensprövning enligt 7 kap. 18 a § MB. (515)
3. marinvetenskaplig forskning enligt 7 kap. 23 § MB
4. kontroll av handel med vilda djur och växter enligt EG-förordning nr 338/97 (Rådets förordning) (527)
5. kontroll av handel med vilda djur och växter enligt EG-förordning nr 865/2006 (Kommissionens förordning) (527)

samt 8 § punkt:

1. naturreservat, kulturresevat, naturminnen som har beslutats av länsstyrelsen (515)
2. biotopskyddsområden som inte omfattas av skogsvårdslagen (515)
3. djur- och växtskyddsområden som länsstyrelsen meddelat föreskrifter om (515)
5. områden som omfattas av interimistiskt beslut meddelat av länsstyrelsen (515)

6. natura 2000-områden (515)
7. skötsel av jordbruksmark (523)
8. artskydd (526 och 527))
9. samrådspliktiga åtgärder enligt 12 kap. 6 § MB (525)
10. vilthägn (528)
11. stängselgenombrott (528)

Enligt miljötillsynsförordningen finns möjligheter för Länsstyrelsen att överlåta tillsynsuppgiften om stängselgenombrott till kommunerna, vilket har skett för flertalet kommuner i länet. Därutöver kan även samråd överlåtas till kommuner, vilket skett i ett fall i länet (Härnäs kommun).

Regleringsbrev 2014

Miljötillsyn

Länsstyrelsernas tillsyn enligt miljöbalken ska bidra till att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen nås och att uppkomst av olägenheter för människors hälsa och miljö motverkas. Länsstyrelserna

ska särskilt redovisa:

- Hur arbetet för att effektivisera och utveckla tillsynen avses fortsätta samt beskriva de förändrade rutiner och arbetsmetoder som genomförts för att utveckla en miljömålsstyrd tillsyn,
- tillsynsområden inom vilka den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen kan utvecklas och förbättras,
- vilken betydelse tillsynen har för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen samt vilka konsekvenser få egeninitierade tillsynsinsatser får för möjligheterna att uppnå målen, samt
- hur och inom vilka områden samverkan skett med Miljösamverkan Sverige och regional miljösamverkan i de län där sådana projekt bedrivs. Formerna för länsstyrelsernas återskottering ska utformas i dialog med Naturvårdsverket.

Artskydd

Länsstyrelsernas arbete med artskydd ska bidra till att motverka utarmning av den biologiska mångfalden och att nå miljö kvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv*.

Länsstyrelserna ska därför särskilt redovisa:

- hur länsstyrelserna arbetar för samarbete och samordning med andra myndigheter om artskydd samt vilka myndigheter man bedömer vara viktigast i det arbetet,

- vilka åtgärder som vidtagits för att utveckla och förbättra prövning och tillsyn i arbetet med tillämpningen av bestämmelserna i artskyddsförordningen och rådets förordning 338/97, om det finns vissa arter eller branscher som man har prioriterat att arbeta med och hur man i så fall har gjort den prioriteringen,
- hur länsstyrelserna arbetar för att informera allmänheten om, och involvera dem i arbetet med, bestämmelserna i artskyddsförordningen och rådets förordning 338/97, samt
- vilka personresurser som avsatts för arbete med artskyddsförordningens bestämmelser och motivet till detta.

Redovisningen ska lämnas till Naturvårdsverket senast den 15 mars 2015.

VP-mål för den operativa tillsynen

Naturvårdsenhetens mål för tillsynsverksamheten är att:

Mål för 515 Mått och målvärden

Vi ska bedriva en effektiv tillsyn

90 % av 515 "Anmälan om" och "Tillsyn" ska vara avslutade inom 1år.

Antalet öppna ärenden i 515 ska minska; högst 10 % av ärendena är äldre än ett år. Max 15 st. ärenden äldre än ett år.

Ta egna initiativ till kontroll

Avsluta samtliga ärenden (100 %) i de påbörjade kampanjerna på Orust och Stora Askerön.

Minst 25 % initiativärenden av samtliga tillsynsärenden (bl.a. två tillsynsveckor).

Långsiktigt förebygga tillsyn

Minst 15 % av arbetstiden ska ligga på planerad tillsyn.

Bedriva förebyggande tillsyn genom att skapa uppmärksamhet i media – minst 5 pressmeddelanden.

Mål för 525 Mått och målvärden

Effektiv handläggning av ärenden

Minst 90 % av ärendena ska handläggas inom 42 dagar från det att ärendet är komplett.

Antal persondagar per samrådsärende ska inte överstiga 0,75.

Gott anseende och image

Uppdatera hemsidan 2 ggr/år.

Göra en kundundersökning.

Mål för 526 Mått och målvärden

Ökad kunskap om och acceptans för rovdjur hos allmänheten

Rovdjurslådorna visade för 5000 personer

Aktuell digital information – 6 nyhetsbrev

God kännedom om rovdjursbeståndet i länet

Tillgänglighet vid angrepp - Fältpersonal och/eller tjänstemän är nåbara

Allmänheten rapporterar observationer i Skandobs och Rovobs - 100 rapporter

Mål för 527 Mått och målvärden

Se till att handel, preparering och förevisning av vilda djur och växter sker i överensstämmelse med gällande bestämmelser.

Inspektion och tillsyn av minst 5 verksamheter

Delta i framtagande av nationella riktlinjer för tillstånd och tillsyn av djurparker

Delta i eventuell nationell utbildning för artkännedom av virke från skyddade trädslag

Effektiv handläggning

90 % av inkomna ärenden i 527 ska vara beslutade inom 150 dagar

Utgångspunkter för prioriteringar och särskilda insatser

Det råder diskrepans mellan behov och resurser när det gäller tillsynsverksamheten. Därför måste prioriteringar göras i alla delar av tillsynen och detta är utgångspunkten för denna plan. Syftet med miljöbalken och miljömålen får utgöra grund för prioriteringarna. Detta för att kunna jobba effektivt med de viktigaste naturvårds- och friluftslivsfrågorna med de begränsade personalresurser som står till buds.

Enhetschefen har det fulla ansvaret för genomförandet av tillsynsplanen och då även de prioriteringar som är nödvändiga att göra. Ansvarsfördelningen är fastlagd i arbetsordning och beslutsansvaret (delvis delegerat) i handlägningsordningen.

Förebyggande/kontrollerande och planerad/händelsestyrd tillsyn

Naturvårdsenhetens tillsyn bör till väsentliga delar ligga på förebyggande tillsyn, d.v.s. rådgivning, samråd och riktad information. I övrigt ska misstänkta överträdelser av betydelse snabbt utredas och om befogat fortsatta åtgärder vidtas (föreläggande, sanktioner, åtalsanmälningar). Utöver att hantera anmälningar från allmänheten finns ett behov av egeninitierad tillsyn (planerad), särskilt vad gäller strandskyddsbestämmelser utmed kuststräckorna i länet. Många av anmälningsärendena gäller just strandskydd. Erfarenheten visar dock att endast en bråkdel av de verkliga överträdelserna anmäls. För en fullgod kontrollerande tillsyn behövs Länsstyrelsens egna initiativ för att hitta och beivra fler överträdelser. Ambitionen är att lägga mer tid på planerad tillsyn i relation till händelsestyrd tillsyn – både vad gäller förebyggande och kontrollerande tillsyn. Tillsynskampanjer är exempel på planerad tillsyn. Relationen mellan planerad och händelsestyrd tillsyn har under de senaste två åren varit ungefär 15/85 (15 % planerad tillsyn och 85 % händelsestyrd tillsyn).

Det finns också ett visst behov av tillsyn av beviljade tillstånd och dispenser (526). Det är i dagsläget av mycket liten omfattning. Även denna tillsyn är dock viktig för att upprätthålla respekten för myndighetsbeslut. Mycket av den kontrollerande tillsynen sker i strandskyddsområden, även om detta har minskat för Länsstyrelsens del, sedan nya strandskyddslagstiftningens införande. Utmed Bohuskusten är det dock i hög grad fortfarande Länsstyrelsens ansvar, vilket avspeglar sig i ärendemängderna i Vänersborgsdistriktet. Länsstyrelsens roll är nu att hantera strandskyddstillsyn i dubbelskyddade områden och att mer aktivt vägleda kommunerna i deras strandskyddstillsyn.

Koncentration av kontrollerande tillsyn

Naturvårdshandläggarna arbetar med såväl provnings- som tillsynsärenden. Med gällande krav på snabb handläggning och god service finns en tendens att behandling av ansökningar prioriteras på tillsynens bekostnad, främst den kontrollerande tillsynen. Sedan några år tillbaka har därför naturvårdsenheten valt att koncentrera den kontrollerande tillsynen inom områdesskydd till en handläggare per distrikt förutom i Vänersborgsdistriktet där det är två personer (sammanlagt fyra personer). Under 2014 ska även två handläggare vara särskilt avdelade för tillsyn i Göteborgsdistriktet.

Hur vi prioriterar

Överträdelser av stor betydelse för naturvård och friluftsliv eller som negativt påverkar möjligheten att nå miljömålen, ska hanteras så att rättelse sker snabbt. Hur ett ärende initieras (en anmälan utifrån eller något vi själva observerat) ska inte vara avgörande för ärendets betydelse. Överträdelser av mindre allvarlig karaktär ska utredas i de fall där det finns förutsättningar för att nå rättelse med begränsad arbetsinsats.

Nya ärenden och överträdelser som har skett på senare tid ska prioriteras framför äldre, där bevisläget och återställning av området kan vara svårare att hantera.

För att få en rimlig arbetsbörda ska målsättningen vara att inte ha fler öppna tillsynsärenden per 100 % tillsynstjänst än ca 30 st. Detta ska ses som en indikation på att åtgärder kan behöva vidtas.

I ärenden där överträdelserna inte bedöms ha stor betydelse i naturvårdssammanhang, eller där vinsten av vårt agerande bedöms bli liten jämfört med de resurser vi behöver lägga på ärendet, ska ärendet avskrivas med stöd av mall för avskrivningsbeslut. På detta sätt använder vi huvudsakligen våra resurser där behovet av tillsyn är störst, samtidigt som mindre resurser går åt där tillsynsbehovet ur naturvårdssynpunkt är mindre. Storlek, utformning och platsen avgör vilken prioritet ett ärende har. Ärenden som uppkommit av en annan myndighets ställningstaganden ska inte drivas. Undantag kan göras i enskilda fall om naturvårdskonsekvenserna skulle bli stora.

Genom tillsynsvägledning och bra förebyggande tillsyn kan vi förhoppningsvis styra undan en del kontrollerande tillsyn. Därför ska tillsynsvägledning och förebyggande tillsyn prioriteras.

Informationen på webben ska ses över regelbundet, i syfte att förhindra onödiga överträdelser mot naturvårdslagstiftningen. Det är också bra förebyggande tillsyn att Länsstyrelsens arbete uppmärksammas i media och att ärenden vid överklagan till mark- och miljödomstolen utfaller till Länsstyrelsens fördel.

Hantering av ärenden

Följande åtgärder ska göras för en snabb och effektiv hantering av naturvårdstillsynen:

- Ärenden kan i många fall inledas med telefonkontakt istället för fältbesök. Om det inte finns indikationer på att något allvarligt har hänt, kan ärendena avslutas med tjänsteanteckning.
- Använd mall för avskrivning av ärenden för att avsluta ärenden vid mindre betydelsefulla förseelser och när alternativa insatser har osäker utgång eller kräver oproportionerligt stora resurser. Om det gäller ett klagomål kan besvärshänvisningen kompletteras med upplysning om att mark- och miljödomstolen, när den fått in ett överklagande, avgör om den klagande har rätt att överklaga. Normalfallet är att anmälaren inte har den rätten.

- Sätt oftast vite vid föreläggande. Förelägganden ska alltid följas upp så att syftet blir uppnått. Förelägg om att bilder ska skickas in efter utförd åtgärd, när så är lämpligt. Detta sparar fältbesiktning.
- Om åtgärden inte utförts, ska vi ansöka om utdömande av vitet (måste dömas ut inom två år) och när så befogat samtidigt begära verkställighet hos Kronofogden (innebär att Kronofogden ser till att åtgärden blir utförd på den felandes bekostnad), dock med den kontrollen att inte oproportionerliga kostnader faller på Länsstyrelsen.

Tillsyn i strandskyddsområden (515)

I och med lagändringen 1 juli 2009 vad gäller bestämmelserna om strandskydd har huvuddelen av strandskyddstillsynen övergått till kommunerna. Det som återstår för Länsstyrelsen att kontrollera är strandskyddsområden som också uppbär en annan typ av skydd, exempelvis Natura 2000 eller naturreservat. Det har inneburit att tid har frigjorts för en högre ambition vad gäller tillsynen i ”dubbelskyddade” områden än vad som hittills varit fallet över alla de strandskyddsområden som Länsstyrelsen haft tillsyn över. Sett utifrån de särskilt höga naturvärden som finns i dessa områden är det rimligt att Länsstyrelsens kontrollerande tillsyn på sikt övergår till en högre grad av initierad tillsyn. I så fall är det lämpligt att Bohuskusten, från Tjörn och norrut prioriteras för initierad tillsyn. Stora delar av norra Bohuslänns kust är skyddad genom landskapsbildskydd, naturvårdsområden och naturreservat vilket innebär att mycket av strandskyddstillsynen fortfarande är Länsstyrelsens ansvar.

Prioriteringar inom strandskyddstillsynen

Tillsynsärenden gällande strandskydd är många, och i dagsläget fler än vad som kan hanteras inom de uppsatta målsättningarna. Särskilt gäller detta för ärenden som förekommer på västkusten. Därför är vikten av en viss prioritering även mellan olika typer av tillsynsobjekt nödvändig. Sett i stor skala ska i första hand överträdelser med byggnader och bryggor prioriteras. När det gäller bryggor ska sådana som byggts i oexploaterade områden prioriteras högst. Byggnader inom lagligt ianspråktaga tomtplatser kan inte prioriteras.

Överträdelser inom särskilt värdefulla naturområden bör också prioriteras. Inom särskilt problematiska områden, exempelvis tätbebyggda fritidshusområden med många överträdelser, kan det också vara nödvändigt att även arbeta med tomtutökningar och andra typer av anläggningar som är till stor skada för allmänhetens tillgänglighet till strandområden. Mindre anläggningar och anordningar är mer allvarliga nära vattenområdet än längre ifrån. Läget på en olagligt utvidgad tomtplats i förhållande till strand eller stig, får avgöra allvarlighetsgraden på ärendet. Sammantaget bör graden av påverkan på allmänhetens tillgång till strandnära områden och påverkan på biologiska värden vägas in i samband med att ett tillsynsärende öppnas.

Om överträdelser av våra beslut och villkor skett ska ärendet inte prioriteras om det skett inom ianspråktagen tomt eller annars av liten betydelse för allmänhet eller växt- och djurliv. Exempelvis ska smärre försening gentemot två- och femårsregeln inte tas upp som annat än ny prövning.

Tillsynsvägledning

Med lagändringen vad gäller strandskyddsbestämmelserna den 1 juli 2009 följer ett ökat behov av utökad tillsynsvägledning för Länsstyrelsen gentemot kommunerna. Under 2014 bedöms detta behovet fortfarande vara stort. Tillsynsvägledningen behandlas mer utförligt i naturvårdsenhetens tillsynsvägledningsplan.

Biotopskyddstillsyn (515)

Tillsynsärenden gällande biotopskydd har ökat de senaste åren. Det har skett särskilda informationsinsatser, men det finns alltid behov av att påminna om gällande regler till

lantbrukare. Samverkan med landsbygdsenheten i biotopskyddsärenden sker men kan utvecklas ytterligare. Det som också uppmärksammas är att det kan finnas ett behov av biotopskyddsinformation till kommunerna, bl.a. i plansammanhang.

För att klara av att utföra den viktigaste biotopskyddstillsynen i förhållande till de begränsade resurserna bör följande prioriteringar tillämpas:

- Vi prioriterar att ingripa i överträdelser som skett i stenmurar i bra skick.
- Vi prioriterar att ingripa då större öppningar tagits upp i stenmurar, när längre dikessträckor påverkats samt när småvatten fyllts igen.
- Vi prioriterar överträdelser på alléer i öppen mark och med höga naturvärden.

Det är i dag svårt att söka i diariet vilka tillsynsärenden som berör biotopskydd. Förslagsvis kan man i diariet ange en sökbar statistik kod som t ex Biotopskydd, för att lättare skilja ut dessa ärenden. Alternativt ska ordet biotopskydd alltid ingå i ärendemeningen.

Tillsyn av reservat och nationalpark (515)

När det gäller reservatstillsyn är det främst ingripanden vid Hornborgasjön och Kosterhavets nationalpark, som har ett stort antal besökare, som kommer att bli aktuellt. I de stora reservaten på kusten måste vi ha beredskap för ärenden som gäller t.ex. stora schaktningar och fyllningsåtgärder i strid med föreskrifterna.

Vid **Hornborgasjön** är det viktigt att se till så att inte besökare bryter mot föreskrifterna för främst fågelskyddsområdena Hornborgasjön 20 mars-15 juli och Bjurum-Dagsnäs 20 mars-30 april. Det krävs tätare tillsyn under helger vid tiden för fåglars häckning. Den känsligaste perioden är ca 15 april-15 juni, störningar från fiske kan förekomma under denna period. Platskontor Hornborgasjön har en utbildad naturvakt som kan ingripa vid akuta situationer och förhindra att skada sker. Beträffande fisket på våren utförs dokumentation av eventuella störningar på fågellivet. Utöver detta behövs regelbunden tillsyn av besöksplatserna kring sjön var 14:e dag. Vintertid vid skridskoföre behövs även kontroll på helger så att allmänheten inte bryter mot föreskrifter. Noteringar om ev. markägares brott enligt A-föreskrifterna i reservatet meddelas till Mariestadskontoret för ev. åtgärd. Det är svårt att uppskatta tidsåtgången för denna tillsyn då den sker samtidigt med att man utför andra arbetsuppgifter i det skyddade området. Möjligen uppgår de direkta ingripandena till 5 pd.

Kosterhavets nationalpark och naturreservaten Kosteröarna, Saltö, Norra Långön, Västra Rossö samt Väderöarna. För tillsynen av områdesskyddet med tillhörande föreskrifter är en förvaltningsorganisation stationerad på Sydkoster, Kosterhavskontoret. För tillsynen ska personalen i förvaltningen ha erforderlig kompetens samt de förordnanden som krävs för att kunna genomföra en effektiv tillsyn. Förordnande avseende naturvårdsvakt och jakttillsyn är avgörande. Ett samarbete är etablerat med kustbevakningen samt andra aktörer utveckling pågår att utveckla tillsynen genom nätverk. Årliga samordnings- och planeringsmöten hålls med kustbevakningen och i viss mån med polismyndigheten. Viktigt med fortsatt tät kontakt inte minst vad gäller löpande värdering av olika föreskrifters tillämpningar samt erfarenheter från fältet. Tillsynen sker i första hand genom förebyggande arbete (information) och gott värdskap men också bevakning av området. Fortsatt utbyggnad av informationsskyltar samt annan spridning av kunskapen om områdets föreskrifter kommer att ske under 2014. Personal på Kosterhavskontoret (idag 4 st.) har erforderlig kompetens samt kommer att få förordnande som naturvakt. Beräknad tid för tillsyn totalt, som andel av egen personal, är 200 pd. Om man bara räknar ingripanden (kontrollerande tillsyn) beräknas detta till 15 pd.

Sammanfattning tillsyn över områdesskydd (515)

Sammanfattningsvis beräknas tidsåtgången på följande vis för tillsyn över områdesskydd:

• Klagomålsärenden och enstaka initiativ:	350 pd
• Särskilda insatser (tillsynskampanjer och tillsynsveckor):	95 pd
• Information och värdskap i nationalpark/reservat	185 pd
• Naturvaktsingripanden:	<u>20 pd</u>
	650 pd

De fem särskilt avdelade tillsynshandläggarna kommer att stå för ungefär 60 % av den totala tiden inom 515, d v s 400 pd. Därutöver tillkommer beslutande, administratörer samt naturvakter (245 pd).

De särskilt avdelade tillsynshandläggarna har budgeterat med följande tidsresurser:

• Susanne	165 pd
• Alexander	100 pd
• Linda	50 pd
• Robert	50 pd
• Kristina	<u>35 pd</u>
	400 pd

Förebyggande tillsyn genom samråd (525)

Det har under flera år gjorts ansträngningar att effektivisera samrådsförfarandet. Nya rutiner för kabeldragningar har införts som innebär att verksamhetsutövare tar ett större eget ansvar. En lathund har färdigställts. Ett nationellt arbete med handläggningsrutiner har tagits fram. Detta bör innebära att nedlagd tid för elkabeldragningar kan minska. När det gäller fiberkabel förväntas däremot en fortsatt ökning av ärenden. Rutiner för att slimma även denna process har setts över, men det kommer antagligen inte innebära mindre tid för arbetet under 2014 eftersom antalet ärenden ökar. Det förväntas också en ny våg av mastärenden eftersom 4G-nätet ska byggas ut och det förväntas bli en stor utbyggnad av VA-system på kusten som kommer innebära mer samråd.

Effektiviseringsåtgärder borde leda till att det är möjligt att hålla tiden för samråd på ungefär samma nivå som under 2013 även om det är ett ökat arbete med fiberkabel-samråd. En kontroll av fiberkabel-samråd under tillsynsveckan hösten 2013 visade på endast små avvikelser från råd och anvisningar lämnade i samråden, vilket tyder på att det fungerar bra med nuvarande ambitionsnivå.

Tillsyn över dispenser och tillstånd (5261 och 5265)

Tillsynsområdet är kraftigt nedprioriterat. Egna initiativ till tillsyn tas i stort sett inte alls.

Förebyggande tillsyn de stora rovdjuren (5262 och 5263)

Det finns ett stort behov av att sprida kunskap om de stora rovdjuren så att förståelsen för bevarandearbetet ökar. Informationsarbetet har som utgångspunkt de förslag som formulerats i länets förvaltningsplan och den kommunikationsplan för rovdjur som tagits fram. Förebyggande tillsyn för rovdjur beräknas uppgå till 40 pd.

Tillsyn över artskyddet (527)

Tillsynsområdet omfattar förebyggande och kontrollerande tillsyn över fridlysta arter och arter som är skyddade enligt art- och habitatdirektivet. Det omfattar också tillsyn över konservatorer, förevisning samt handeln med vilda djur och växter (CITES). Det sistnämnda har tillkommit fr.o.m. 2012 för naturvårdsenheten.

Ambitionen ska vara att styra arbetet mot förebyggande tillsyn genom ex. samråd och informationsinsatser. Kontrollerande tillsyn sker i de fall där Länsstyrelsen får kännedom om olagligheter. En av tillsynsveckorna ska användas för tillsyn över artskyddet. Exempelvis kan det vara behövligt att följa upp hur villkor om skydds- och kompensationsåtgärder vid artskyddsbeslut har följts och fungerat.

Det finns resurser för fem egeninitierade tillsynsbesök under 2014 bland de ca 120 tillsynsobjekten inom detta område.

Kontroll av artförteckningar för tillståndsgivna verksamheter ska ske. Därutöver kan även icke-tillståndspliktiga verksamheter som bedriver handel med djur i länet bli föremål för tillsyn.

Sammantaget för den del inom artskyddstillsynen som gäller förevisning och handel av vilda djur inklusive granskning av förteckningar beräknas antalet arbetsdagar uppgå till ca 45 dagar för 2014 varav 5 pd förebyggande och resterande kontrollerande. Den övriga tillsynen beräknas uppgå till 30 pd (20 + 10 pd).

Tillsyn av vilthägn (528)

En genomgång av befintliga vilthägn i länet påbörjades under 2007 och har fortsatt sedan dess. Vi har ca 165 (beslut om) vilthägn i länet. Tillsyn sker i samband med att vilthägnstillstånd förnyas. Tillsynen samordnas med djurskyddstillsynen.

Särskilda insatser under 2014

1. Avsluta tillsynskampanj på Stora Askerön, Stenungsunds kommun

Under sommaren 2013 startades en tillsynskampanj på Stora Askerön i samarbete med Stenungsunds kommun. Merparten av ärendena som blev resultatet av sommarens fältbesök har åtgärdats. Det som återstår är att avsluta några ärenden och följa upp och rapportera kampanjens resultat i samarbete med kommunen.

Ansvar: Linda Karlsson

Uppskattad tidsåtgång: 5 pd

Kod: Planerad förebyggande och kontrollerande tillsyn (5152)

2. Avsluta tillsynskampanj i Orust kommun

Följa upp den påbörjade sommarkampanjen 2012 i samarbete med Orust kommun. (6 pd under 2013).

Ansvar: Kristina Höök Patriksson

Uppskattad tidsåtgång: 2 pd

Kod: Planerad förebyggande och kontrollerande tillsyn (5152)

3. Länsstyrelsens tillsynsveckor

Medverka i Länsstyrelsens särskilda veckor om tillsynsverksamhet. Fokus kommer att ligga på strandskydd- och artskyddstillsyn för naturvårdsenhetens del. Ca 40 pd lades på tillsynsveckorna under 2013. Eftersom sommarkampanjen i strandskydd uteblir under 2014 och istället förläggs till en av tillsynsveckorna beräknas insatsen öka markant.

Ansvar: Kristina Höök Patriksson och Lisbeth Johansson (alla tillsynshandläggare deltar)

Uppskattad tidsåtgång: 93 pd (7 handläggare, två veckor)

Kod: Planerad förebyggande och kontrollerande tillsyn (5152 och 5272)

4. Satsning på gamla ärenden

Särskilt uppmärksamma "listan" i Vänersborg.

Ansvar: Alexander Karlberg

Uppskattad tidsåtgång: 40 pd

Kod: Händelsestyrd kontrollerande tillsyn (5151)

5. Information rovdjur

Inför 2014 planeras följande förebyggande tillsynsinsatser vad gäller rovdjur. Insatserna utgör också del av inventerings- och förvaltningsarbetet med rovdjur (VHT-koder 5026 och 5118).

- Utgivning av sex nummer av digitalt nyhetsbrev om rovdjur.
- Öka allmänhetens delaktighet i inventeringsarbetet
- Utbilda fler lärare i hur Rovdjurslådan kan användas i undervisningen

Ansvar: Rovdjurshandläggare, Anita Bergstedt-Söderström

Uppskattad tidsåtgång: 40 pd

Kod: Planerad förebyggande tillsyn rovdjur (5262)

Tidsplan för 2014

Nedan redovisas planerad operativ tillsyn för 2014 samt det uppskattade behovet som tagits fram i behovsutredning 2014. Dessutom redovisas utfall 2011 till 2013. Utfall och behov redovisas som persondagar (pd) och årsarbetskrafter (åa) inom parentes. 1 åa = 220 pd.

Kod	Benämning	Plan	Plan		Behovs- utredning	Utfall	Utfall	Utfall
		2014	2015	2016	2014	2013	2012	2011
515	Tillsyn av områdesskydd	650 (3,0)	=	=	1085 (4,9)	346 (1,6)	390 (1,8)	311 (1,4)
5151	Händelsestyrt	365	=	=	400	292	347	301
5152	Planerat	285	=	=	685	54	43	10
5232	Skötsel av jordbruksmark	30	=	=	30	45	23	16
525	Samråd enligt 12 kap 6 § MB	375 (1,7)	=	=	400 (1,8)	300 (1,4)	491 (2,2)	388 (1,8)
5251	Händelsestyrt	350	=	=	375	91	490	386
5252	Planerat	25	=	=	25	209	1	3
526	Tillsyn av dispenser och tillstånd	45	=	=	90	21	60	4
5261	Händelsestyrd tillsyn över dispenser och tillstånd	5	=	=	50	14	17	4
5262	Planerad tillsyn rovdjur	40	=	=	40	1	43	-
5263	Händelsestyrd tillsyn rovdjur	-	=	=	-	2	-	-
5265	Planerad tillsyn över dispenser och tillstånd	-	=	=	-	4	-	-
527	Tillsyn av skydd för djur- och växtarter	75	=	=	150	67	73	37
5271	Händelsestyrt	25	=	=	90	61	72	6
5272	Planerat	50	=	=	60	6	1	32
528	Övrig tillsyn (främst vilthägn)	20	=	=	40	23	40	25
5281	Händelsestyrt	15	=	=	10	12	-	-
5282	Planerat	5	=	=	30	11	40	25
Summa		1195 (5,4)	=	=	1795 (8,2)	802 (3,7)	1077 (4,9)	781 (3,6)

Sammantaget borde **5,4 årsarbetskrafter** kunna läggas på tillsynsverksamhet under år 2014. Resursbehovet för 2014 bedöms dock vara 8,2 årsarbetskrafter för att operativ tillsyn ska kunna fullgöras. Skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser för 2014 uppgår till 2,8 årsarbetskrafter.

Under 2013 lades knappt 4 årsarbetskrafter på tillsyn, varav knappt hälften inom tillsyn över områdesskydd (515). Det är också inom den tillsynen som glappet mellan planerad verksamhet och genomförd verksamhet är som störst. Det beror på att prövning och granskning inkräktar på den planerade tiden för tillsyn. Det ska tilläggas att den planerade tillsynen inom nationalparker och naturreservat inte har redovisats på 515 under 2013, varför ca 200 pd saknas i redovisningen.

Konsekvenser av utebliven tillsyn

De årsarbetskrafter som saknas medför framför allt att det är svårt att planera såväl främjande som kontrollerande tillsyn. Många bra idéer för planerad tillsyn får läggas åt sidan för att tiden ska räcka till att hantera inkommande klagomål.

I praktiken innebär detta fortsatta problem med tillkommande olovliga byggnader, anläggningar och anordningar till men för allmänhetens tillgänglighet och natur- och kulturmiljöer. Dessutom är reservattillsyn nedprioriterat, tillsyn i övriga områden likaså. Det finns inte heller tid för att följa upp givna dispenser och tillstånd samt samrådsbeslut i tillräcklig utsträckning.

Utöver vad som klaras med befintliga resurser har följande behov identifierats. Samtliga dessa behov ingår i kategorin planerad tillsyn, antingen främjande eller kontrollerande.

- Att i högre utsträckning sprida kunskap om syftet med strandskyddslagstiftningen och förankra den hos allmänheten (5152).
- Att bedriva mer aktiv egeninitierad tillsyn inom strandskydd utmed kuststräckorna i länet (5151).
- Att informera mer om biotopskydd, särskilt till lantbrukssektorn (5152).
- Att bedriva mer aktiv egeninitierad tillsyn över biotopskyddsområden (5151).
- Särskild informationsinsats om Natura 2000-lagstiftningen (5152).
- Att kontrollera, åtminstone stickprovvis, genomförda samråd för att dra lärdomar av vad givna råd och anvisningar får för konsekvenser i naturmiljön (5251).
- Att i högre utsträckning kontrollera beviljade tillstånd och dispenser (5261).
- Att arbeta mer med förebyggande och kontrollerande tillsyn inom artskydd med särskilt fokus på skogliga miljöer (5271 o 5272).
- Att arbeta mer med information i förebyggande syfte inom CITES (5272).
- Att göra fler tillsynsbesök på tillsynsobjekten som omfattas av CITES. Att ha mer resurser till ingripanden på anmälda och akuta situationer gällande handel av vilda växter och djur (5271).

Vattenvårdsenhetens tillsynsplan

Sammanfattning

Detta är vattenvårdsenhetens tillsynsplan för 2014.

Vattenvårdsenhetens plan för miljötillsyn under 2014 beräknas uppgå till 11,1 årsarbetskrafter (åa). Behovet av operativ tillsyn inom vattenvårdsenheten har beräknats till 19,9 åa. Skillnaden mellan behovet och tillgängliga resurser uppgår till 8,8 åa, vilket betyder att viss tillsyn måste prioriteras ned.

I tillsynsplanen för vattenvårdsenheten pekas 2 områden ut där man planerar att lägga mer resurser under 2014 än vad som lagts under 2013.

- Det första området är planerad och egeninitierad tillsyn av dammsäkerhet VÄS 53522. Detta till följd av dammsäkerhetspropositionen som förväntas träda i kraft vid halvårsskiftet 2014 vilket kommer innebära ökat arbete med säkerhetsklassificering av dammanläggningar i länet.
- Det andra området som pekas ut är både planerad och händelsestyrd tillsyn av dumpningsdispenser VÄS 5666 och 5667. (Detta arbete har tidigare legat på miljöskyddsenheten men sedan maj 2013 flyttats över till vattenvårdsenheten.)

De områden där tillsynsinsatserna för 2014 prioriteras ned mycket i förhållande till rådande tillsynsbehov är följande:

- Planerad tillsyn vattenskyddsområden VÄS 5162
- Planerad/egeninitierad tillsyn markavvattning VÄS 53521
- Planerad/egeninitierad tillsyn övrig vattenverksamhet VÄS 53523
- Händelsestyrd tillsyn av övrig vattenverksamhet VÄS 53533

Inledning

Den operativa tillsyn som vattenvårdsenheten ansvarar för utgörs av följande områden enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) 2 kap. 8 § punkt:

1. vattenskyddsområden som beslutats av Länsstyrelsen.

samt 19 § punkt:

3. vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken.

Vattenvårdsenheten ansvarar numera även för tillsynen över dumpning av muddermassor enligt 2 kap. 28 § punkt 1 miljötillsynsförordningen. "Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen i fråga om sjöfarten och luftfarten när det gäller sådan dumpning och förbränning av avfall som regleras genom 15 kap. 31-33 §§ miljöbalken."

Enligt miljötillsynsförordningen finns möjlighet för Länsstyrelsen att överlåta tillsynsuppgiften om vattenskyddsområden till kommunerna, vilket skett för 17 av länets kommuner.

Utgångspunkter för prioriteringar och särskilda insatser

Mål för den operativa tillsynen

Vattenvårdsenhetens mål för tillsynsverksamheten är:

- Minst 60 % av inkomna ärenden inom 535 ska ha en genomloppstid på högst 120 dagar.
- Anmälningssärenden 535 ska då ärendet är komplett och avgiften betald avgöras inom 56 dagar.
- 90 % av inkomna anmälningssärenden (535) ska ha en genomloppstid under 245 dagar.
- Andelen öppna ärenden inom 535 vid årets slut som är äldre än 1 år får inte överstiga 5 %.
- Andelen öppna ärenden inom 535 vid årets slut som är äldre än 2 år får inte överstiga 0 %.
- Genomloppstiden för tillsynssärenden dumpningsdispenser inom 5667 ska för minst 90 % av ärendena ligga under 245 dagar.
- 90 % av klagomålsärenden inom 535 ska ha en genomloppstid på max 245 dagar.
- Samtliga påbörjade ärenden från tillsynsveckan 2013 ska avslutas senast i juni 2014
- Ny insats ska göras för målstyrd tillsyn under 2014

Tillsyn av vattenskyddsområden

Händelsestyrd tillsyn vattenskyddsområden (5161)

Den händelsestyrda tillsynen som Länsstyrelsen bedriver inom området gäller främst överträdelser av föreskrifter som anmäls till myndigheten. Den händelsestyrda tillsynen planeras fortsatt bli 5 persondagar.

Planerad/ egeninitierad tillsyn vattenskyddsområden (5162)

Den planerade tillsyn av vattenskyddsområden som Länsstyrelsen utför utgörs av information till kommuner och enskilda. Planen för 2014 är att ungefär lika mycket tid läggs på planerad tillsyn som genomfördes under föregående år, det vill säga 5 persondagar.

Tillsyn av vattenverksamhet

Prövning av anmälan enligt 11 kap. 9a § och 15 §§ (5351)

Den förebyggande tillsynen är i hög grad händelsestyrd av inkommande anmälningar om vattenverksamhet. Anmälningar om anläggande av våtmarker går in under denna VÄS-kod. Till följd av minskade anslag inom landsbygdsprogrammet förväntas anmälningar av detta slag minska för 2014, kanske uppemot 70 % färre anmälda våtmarker. Det är oviss om och när nya medel för våtmarksanläggningar kommer tillbaka men troligen senast 2016.

Hög belastning till följd av vakanta tjänster under längre perioder och högre andel nyanställda under ett par års tid orsakar längre handläggningstider. Även att vattenvårdsenheten fått och kommer få nya uppdrag är en viktig orsak till den höga belastningen. Det är angeläget att förkorta dessa handläggningstider under 2014, varför hantering av anmälningsärenden prioriteras i tillsynen för 2014. Alla vakanta tjänster ser ut att bli tillsatta under januari månad 2014 vilket kommer innebära att mer tid på VÅS 5351 kommer läggas under 2014. Trenden har sen flera år varit att antalet anmälda vattenverksamheter generellt ökar, och den trenden ser ut att hålla i sig, undantaget våtmarker.

Förläggning av fiberledningar i Länet förväntas öka mycket under 2014 och de närmsta åren. Under 2013 har mycket arbete lagts ner på att få ut information till verksamhetsutövarna och förenkla processen för handläggning av vattenärenden kopplade till dessa fiberförläggningar. Därav förväntar vi oss att inte behöva avsätta mer resurser utan lika mycket eller mindre under 2014 och framåt.

Utifrån dessa faktorer uppskattas tidsåtgången bli samma el något mindre under 2014 än vad som blev utfallet av 2013. Tidsåtgången beräknas till 1400 persondagar. För de kommande åren därefter förväntas belastning och tidsåtgång stabiliseras då erfarenheten i gruppen byggs upp och ärendenivåerna sänkts. Om medel för våtmarksanläggningar åter införs 2015 och framåt är osäkert men en faktor som ska tas i beaktning.

Planerad/egeninitierad tillsyn markavvattning (53521)

Den planerade/egeninitierade tillsynen av markavvattning kommer även under 2014 vara lågt prioriterad, med en insats av 15 persondagar, trots att behovet anses finnas. Inriktningen förväntas ändå vara något ökande under kommande år.

Planerad/egeninitierad tillsyn dammsäkerhet (53522)

Tillsynsplanen för den planerade/egeninitierade tillsynen gällande dammsäkerhet har beräknats utifrån tre områden. Handlingsplan för dammsäkerhet (tvärsektoriellt med ESS) som löper mellan 2012-2015. En stor del av detta har genomförts varför endast 15 persondagar beräknas gå åt att slutföra handlingsplanen. Förberedande arbete inför ny lagstiftning enligt proposition 2013/14:38 beräknas till 15 persondagar. Efter 1 juli 2014 beräknas den nya lagstiftningen träda ikraft vilket innebär att alla dammanläggningar ska säkerhetsklassas av Länsstyrelsen vilket bedöms kräva 100 persondagar. Den totala tidsåtgången för egeninitierad tillsyn dammsäkerhet bedöms bli 130 persondagar under 2014.

Planerad/egeninitierad tillsyn övriga vattenverksamheter (53523)

Under 2014 kommer den planerade/egeninitierade tillsynen till stor del bestå av den så kallade målstyrda tillsynen av kraftverk och dammar, ca 500 persondagar planeras att läggas på detta arbete. Detta projekt påbörjades under 2012 och den operativa tillsynen kom igång på allvar under 2013. Under 2014 kommer pågående ärenden att slutföras och ett antal nya ärenden att påbörjas. Projektet målstyrd tillsyn tar slut efter 2014 vilket troligen innebär att under 2015 kommer resurser prioriteras för att avsluta påbörjade tillsynsärenden medan en nedprioritering är att vänta åren därefter.

När det gäller infrastrukturutbyggnaden i länet så planeras en viss ökning av tillsyn av åtgärder inom VäsPa ske under 2014 och de nästföljande åren. Övrig planerad/ egeninitierad tillsyn planeras att öka något jämfört med tidigare år, men kommer inte att vara så omfattande som behovet uppskattas till.

Händelsestyrd tillsyn markavvattning (53531)

Den händelsestyrd tillsynen av markavvattning är svår att uppskatta då detta inte varit prioriterat tidigare. I nuläget uppskattas 15 persondagar gå till denna typ av tillsyn och detta förväntas öka något kommande år.

Händelsestyrd tillsyn dammsäkerhet (53532)

Under 2013 skedde nästan inga tillbud kopplade till dammsäkerhet i länet. Totalt åtgick endast 1 pd. Den händelsestyrd tillsynen med koppling till dammsäkerhetsarbetet beräknas under 2014 vara så låg som 5 persondagar, vilket är en uppskattning utifrån den tid som gått åt under 2012 och 2013 med förhoppning om att tillbuden fortsatt ska vara få och mindre allvarliga som ett resultat av den planerade tillsynen som utförts de senaste åren. Under 2015-2016 förväntas prioritering av denna tillsyn vara densamma.

Händelsestyrd tillsyn övriga vattenverksamheter (53533)

Under 2014 planeras tidsåtgången för händelsestyrd övrig tillsyn av vattenverksamheter bli motsvarande den som blev utfallet för 2013. För 2014 planeras ett liknande upplägg som för 2013 då den händelsestyrd tillsynen delvis bestod av ärenden kopplade till den så kallade målstyrda tillsynen av kraftverk och dammar. Utöver detta kommer övriga inkommande klagomål granskas, dock finns inte tillräckligt med resurser för att alla inkomna klagomål ska kunna utredas tillräckligt grundligt. Av de överträdelser som anmäls prioriteras de åtgärder som olovligen gjorts inom särskilt värdefulla och känsliga områden och som riskerar att eller har orsakat större skada. Planen är att 250 persondagar ska läggas på denna VÄS, vilket uppskattats utifrån 2013 års utfall på 235 persondagar och en uppskattning av förväntad ökning. Tid som läggs på händelsestyrd tillsyn för övriga vattenverksamheter bedöms ha ökat de senaste åren men VÄS-koden har bara funnits under 2013. Utvecklingen bedöms vara lika eller något ökande kommande år.

Vattenvårdsenhetens tillsyn uttryckt i persondagar och årsarbetskrafter

VÅS	Aktivitet	Behov 2014 (pd)	Prioritera d tillsyn 2014 (pd)	Inriktning på tillsynen 2015	Inriktning på tillsynen 2016
5161	Händelsestyrd tillsyn vattenskyddsområden	5	5	=	=
5162	Planerad tillsyn vattenskyddsområden	40	5	+	+
5350	Övergripande inom tillsyn vattenverksamhet	200	70	=	=
5351	Prövning av anmälan enligt 11 kap. 9a och 15 §§	1540	1400	=	=
53521	Planerad/egeninitierad tillsyn markavvattning	330	15	+	+
53522	Planerad/egeninitierad tillsyn av dammsäkerhet	130	130	+	=
53523	Planerad/egeninitierad tillsyn övrig vattenverksamhet	1540	500	+	=
53531	Händelsestyrd tillsyn markavvattning	22	15	+	+
53532	Händelsestyrd tillsyn dammsäkerhet	5	5	=	=
53533	Händelsestyrd tillsyn av övrig vattenverksamhet	500	250	+	+
5666	Planerad egeninitierad tillsyn dumpningsdispenser	22	22	+	+
5667	Händelsestyrd tillsyn dumpningsdispenser	33	33	+	+
Summa dagar		4367	2450	+	+
Summa åa		19,9	11,1	+	+

Vattenvårdsenhetens planerade tillsyn inom miljöbalken 2014 i förhållande till behovet jämfört med föregående år redovisat i årsarbetskrafter

	Behovsutredning		Planerad tillsyn		Differens	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Summa åa	19,9	19,5	11,1	14,0	-8,8	-5,5

Slutsatser och konsekvenser

Vattenvårdsenheten planerar att lägga mindre tid på tillsyn under 2014 än vad man planerade inför 2013. Denna minskning beror främst på att man för 2013 har fått nya VÄS-koder. De nya VÄS-koderna har gjort att man mer ingående kan skilja ut olika typer av tillsyn inom fler verksamhetsområden. Det har gjort det enklare att sätta upp en mer realistisk plan för hur tillsynen ska prioriteras och fördelas inför 2014 utifrån vilket utfall man fått för de olika VÄS-koderna för 2013.

Vattenvårdsenhetens bedömda resursbehov för tillsyn motsvaras av ytterligare 8,8 årsarbetskrafter under 2014 för att leva upp till de krav som följer med tillsynsuppdraget. Skillnaden mellan behov och tillgängliga resurser är särskilt stor inom följande tillsynsområden:

- Den planerade tillsynen av markavvattningsföretag bedöms vara betydligt lägre än behovet.
- Planerad tillsyn av vattenskyddsområden bedöms också vara lägre än behovet.
- Både behovet av planerad/egeninitierad tillsyn och händelsestyrd tillsyn av övriga vattenverksamheter är betydligt större än vad som kan prioriteras under 2014.

Underskottet av resurser för planerad och egeninitierad tillsyn av vattenverksamheter innebär att insatserna får begränsas. Behovet av tillsynsinsatser riktade mot mindre hamnanläggningar längs västkusten och i de större sjöarna är stort men måste prioriteras ned på grund av resursbristen. Även insatser riktade mot vattenkraft, vattenreglering och dammar kan inte genomföras i den takt och omfattning som är önskvärt. Det är framförallt den planerade tillsynen som prioriteras ned på grund av begränsade resurser, men också kvalitén på tillsynen påverkas då mindre tid kan läggas på handläggningen av varje enskilt ärende. Genom kloka avvägningar och prioriteringar av verksamheten bedöms ändå efterlevnaden av lagar, tillstånd och villkor nå en godtagbar nivå för att kunna begränsa miljöpåverkan. Konsekvenserna av underskottet av resurser bedöms leda till att det tar betydligt längre tid i anspråk att nå en godtagbar vattenkvalité och verka för att de av Riksdagen fastställda miljökvalitetsmålen nås.

Dokument beslutat av: Agneta Kores

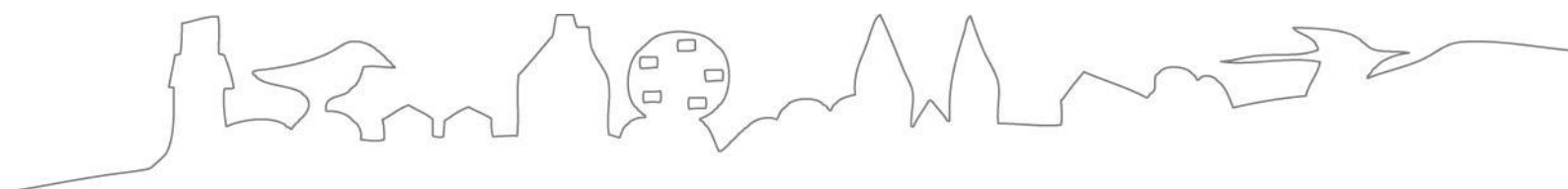
Diarienummer: 500-3205-2014

Foto: Ronja Dahy

Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Miljöskydds-, Naturvårds- och Vattenvårdsenheten

Textansvariga: Ronja Dahy, Kristina Höök Patriksson, Lotta Sahlin Skoog

Rapporten finns som pdf på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland under Publikationer/Rapporter.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN